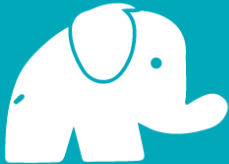
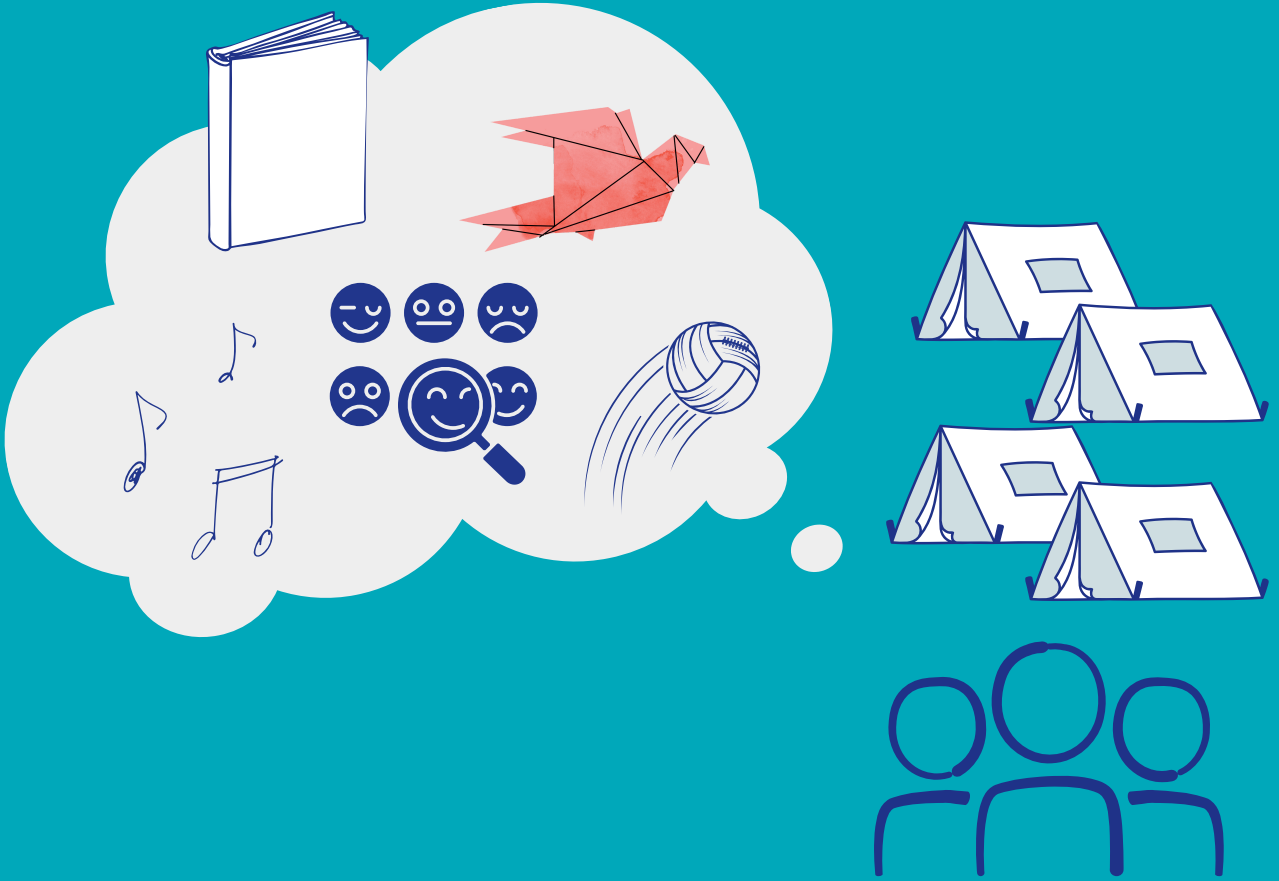

Afet Sonrası Çocuklarla Çalışmak: KOLAYLAŞTIRICILAR İÇİN REHBER

BİLGİ
Çocuk 15. Yıl
Çalışmaları

Afet Sonrası Çocuklarla Çalışmak: KOLAYLAŞTIRICILAR İÇİN REHBER

Hazırlayanlar

Ayşegül Kanal

Cem Demirayak

Gökçe Uysal Gündoğdu

Gözde Durmuş

Tasarım

Gökçe Uysal Gündoğdu

İÇİNDEKİLER

A. GİRİŞ 1

B. ÇOCUKLARLA ÇALIŞMAYA HAZIRLIK 2

1. Afetlerin çocuklar üzerindeki etkileri nelerdir? 2

2. Kendinizi sahaya nasıl hazırlayabilirsiniz? 3

Bilgilenme 3

Afet çalışmalarına dair bireysel güçlenme 6

Çocuklarla iletişim 7

Çocuk güvenliği 8

Kendi iyilik halinizi korumak 9

C. ETKİNLİKLER 10

D. KOLAYLAŞTIRICILAR İÇİN GÜNLÜK 81

YARARLANILAN VE ÖNERİLEN KAYNAKLAR 82

A. GİRİŞ

Bu rehberi, 6 Şubat 2023'te yaşadığımız depremlerin ardından depremde etkilenen bölgelerde çocuklarla çalışma yürütmek isteyen yetişkinleri desteklemek amacıyla hazırladık. Rehber, afet sonrası dönemde çocuklarla çalışan yetişkinleri kolaylaştırabilecek önerileri ve BİLGİ Çocuk Çalışmaları Birimi'nin şimdiye kadar çocuklarla çalışırken kullandığı, deneyimlediği etkinlikleri içeriyor.

Hatay'a yaptığımız saha ziyaretinde gözlemlediklerimiz, sahada çocuklarla çalışmalar yürüten kişi ve kurumlarla görüşmelerimiz, rehberin içeriğinin oluşmasında etkili oldu. Gözlemlerimizi ve sahanın ihtiyaçlarını düşünerek bu rehberi hazırlamaya ve etkinlikleri değişen koşullara uyarlamaya çalıştık. Rehberle birlikte sahadaki yetişkinlerin çocuklarla çalışmalarında nelere dikkat edebileceğinden bahsettiğimiz **kısa bir video** hazırladık.

"**Afet Çocuk Sivil Koordinasyon Ekibi**"nde yer alan tüm gönüllülere ve deprem sonrasında sahada çocuklarla çalışmalar yürüten herkese bize ilham oldukları için teşekkür etmek isteriz. Hatay'da çocuklarla yaptıkları ya da yapmayı planladıkları çalışmalar ve ihtiyaçlar konusunda bizlerle görüşme yapan, bu rehberin ve videonun hazırlık aşamasında bize geri bildirim veren sahadaki gönüllülere; bu çalışmada bize danışmanlık yapan İstanbul Bilgi Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nden Doç. Dr. Sibel Halfon'a, Çocuk Gelişimi Bölümü'nden Prof. Dr. Dilara Fatoş Özer 'e, süreçteki tüm destekleri için Prof. Dr. Nurhan Yentürk'e ve Prof. Dr. Pınar Uyan Semerci'ye ve üniversite yönetimize çok teşekkür ederiz.

Afet sonrasında çocuklarla yapılan çalışmaların daha güvenli, kapsayıcı, katılımcı olmasına ve çocukların iyi olma hallerini desteklemesine bu rehberin katkı sağlamasını umuyoruz.

B. ÇOCUKLARLA ÇALIŞMAYA HAZIRLIK

Afetler sonrasında çocuklarla çalışmalar yürütmek kadar öncesinde gerekli hazırlıkları yapmak da çok önemlidir. Bu sayede hem çocuklar hem kendiniz için güvenli ve iyileştirici bir çalışma planlayıp yürütebilirsiniz. Bu bölümde afet bölgesinde çocuklarla çalışmadan önce nasıl bir hazırlık yapabileceğiniz başlıklar halinde aktarılacak. İçinde bulunduğunuz durumun gerekliliklerine göre aşağıda aktarılan adımların tümünü yerine getirmek mümkün olmayabilir. Fakat her birinin çalışmanızın daha etkili olması için gerekli olduğunu akılda tutmak önemlidir.

1. AFETLERİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ NELERDİR?

Afetler hem Türkiye’de hem dünyada günden günde daha fazla insanı, aileyi ve toplumu fiziksel ve psikolojik olarak etkilemektedir. Özellikle günümüzdeki çocuğa dair bakışla beraber afetlerde en kırılgan gruplardan biri olan çocuklar üzerinde yaşam boyu fiziksel ve psikolojik etkiler bırakabilmektedir. Bu olumsuz etkileri azaltmak için afetlerden sonra çocuklarla yapılacak olan psikososyal destek müdahaleleri çok önemlidir.

Afet sonrası dönemde çocuklarda iştahsızlık, alt ıslatma, konuşma bozuklukları, suçluluk, ayrılık kaygısı, öfke, odaklanma güçlüğü gibi çeşitli durumlar ortaya çıkabilir[1]. Çocukların bu tepkileri gösterme ya da göstermeme, toparlanma süresi gibi durumları afete maruz kalma süreleri, yaşanan kayıp düzeyi, afetlerin tekrarı, afet sonrası destek mekanizmaları, önceden getirdiği başa çıkma becerilerinin yeterliliği gibi çok çeşitli faktörlerden etkilenir. Tüm bunlarla beraber çocuğun içerisinde bulunduğu yaş grubunun gelişim özelliklerine göre beklenen tepkiler söz konusu olsa da her çocuğun gelişim hızının kendine özgü ve biricik olduğunu akılda tutmak gerekir. Çocuğun bir hastalığı, engeli ya da özel gereksinimi olup olmadığına göre de ortaya çıkabilecek tepkiler değişecektir.

[1] Kukuoğlu, A. (2018). Doğal Afetler Sonrası Yaşanan Travmalar ve Örnek Bir Psikoeğitim Programı. Afet ve Risk Dergisi, 1 (1), 39-52.

2. KENDİNİZİ SAHAYA NASIL HAZIRLAYABİLİRSİNİZ?

Afet bölgesinde çalışma yürütmeden önce "hazır mıyım?" sorusunu sormak gerekiyor. Bu soruyu cevaplayabilmenin bir parçası nasıl bir hazırlık yapmak gerektiğini bilmek. Bu hazırlığın içerisinde hangi başlıklar olabileceğine bakalım.

→ Bilgilenme (gittiğin yer, mekan, örgüt, hedef kitle)

Afetten etkilenen çocuklarla gerçekleştireceğiniz çalışmalarını planlarken ve kendinizi bölgeye hazırlarken gittiğiniz bölgede karşılaşılabileceğiniz durumlara dair önceden bilgi sahibi olmak iyilik halinizi korumak ve doğru hazırlık yapmış olmak için önemlidir. Afetler gibi travmatik yaşam olaylarının sonrasında kişilerin tepkilerine 4 aşamada bakabiliriz[2];

Şok Dönemi: Afetten sonraki ilk 24 saati ve ilk günleri kapsar. Kişilerde fiziksel uyarılma, mantıklı düşünememe, hafıza problemleri, gerçeklikten kopma gibi durumlar görülür. Şok, panik ve donma hali hakimdir. Bu dönemde bölgede koordinasyonsuzluk görülebilir. Kurtarma faaliyetleri yoğundur. Bu dönemde güvenlik duygusunu yeniden sağlamak için psikolojik ilkyardım çok önemlidir.

Tepki Dönemi: Afetten 2-6 gün sonra ortaya çıkan dönemdir. Kişiler onları fark eder ve anlamlandırmaya başlar. Bu dönemde kişiler öfke, korku, kendini suçlama, yalnızlık, çaresizlik gibi duygular hissedebilir. Ayrıca titreme, bulantı, kalp çarpıntısı, yorgunluk, iştah ve uyku problemleri gibi fiziksel tepkiler de gösterebilirler. Depreme dair rüyalar görebilir; flashbackler yaşayabilirler.

İşleme Dönemi: Bu dönemde afetin yarattığı tepkiler gözden geçirilir ve sindirilmeye çalışılır. Kişiler afet ile ilgili daha az konuşur; kayıplarının yasını tutar. üzüntü, özlem, öfke gibi duyguları yaşayabilir. Yalnız kalmak ve içsel olarak değerlendirme yapmak isteyebilir.

İyileşme/Yeniden Oryantasyon Dönemi: Bu dönemde tepkilerin şiddeti azalarak gelecek için planlar yapılır. Afetten etkilenen kişi yaşananları hayatın bir parçası olarak kabul eder ve gündelik hayata ilgi göstermeye başlar. Duygusal olarak kendisini daha iyi hisseder.

[2] Karancı, A. N., ve Ünal, Y. "Afetlerde Psikososyal Destek Rehberi. İstanbul Valiliği. Erişim: 17 Temmuz 2023. <https://www.ipkb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/AFET-PSIKOSOSYAL-DESTEK-REHBER.pdf>

Afetten etkilenen kişilerin geçirdiği bu dönemlerin yanında afetler toplumsal anlamda da belli tepkileri ortaya çıkarır. Bu tepkiler; kahramanlık dönemi, balayı dönemi, hayal kırıklığı dönemi ve yeniden düzenleme dönemi olarak 4 aşamada ele alınmaktadır[3]. Bahsedilen bu adımlar afet sonrasında gideceğiniz zamana göre karşılaşacağınız durumlara dair bir tahminde bulunmayı mümkün kılar. Fakat her afet sahasının farklı özellikler taşıdığı ve kültürden etkilendiğini akılda tutmak gerekir. Afetten etkilenen kişiler bahsedilen evreleri aynı süre, düzen ve şiddette geçirmeyebilirler. Bir kurum ile bölgeye gidiyorsanız halihazırda sahada bulunan kişilerden aktarım olarak destek vereceğiniz bölgenin ve çocukların durumunu, sizden önce gerçekleştirilmiş çalışmalarını detaylıca öğrenebilirsiniz.

Eğer gerçekleştireceğiniz çalışmanın detaylarını siz planlıyorsanız çocuklarla nasıl bir mekanda bir araya geleceğinizi öğrenin. Bu bir çadır, güvenli bir bina, konteyner ya da sokak olabilir. Gerçekleştireceğiniz etkinlikleri bu mekana göre planlamalısınız. Örneğin; sokakta gerçekleştirilen çalışmalarda çocuklarla karşılıklı uzun konuşmalar yapacağınız çalışmalar zor olacakken; küçük bir çadırın içerisinde de koşmalı etkinlikler yapmak mümkün olmayabilir. Sahadaki şartların her an değişebileceğini unutmayın. Konteynerda çalışma yapmak için bilgilendirilmeye rağmen sahaya gittiğinizde çalışma yerinizin değiştirildiği durumlarla karşılaşabilirsiniz. Bu sebeple sahaya gitmeden önce alternatif planlar yapıp gelişebilecek durumlara hazırlıklı olmalısınız.

[3] Bağbancı, S.(2015). Doğal Afetlerin Afetzedeler Üzerine Psikolojik Etkileri: Trabzon İli Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bir diğerk önemli nokta karşılaşacağınız çocukların profili hakkında bilgi almaktır; Çocukların yaşı, içindeki büyüdüklerin kültürün özellikleri, eğer mümkünse afetten etkilenme düzeyleri ve afet sonrası durumlar gibi. Bu gibi bilgiler karşılabileceğiniz durumlara hazırlıklı olmanızı sağlayacak ve ihtiyacı iyi analiz etmenize yardımcı olacaktır.

Eğer bir kurumla beraber bölgeye gidiyorsanız gittiğiniz kurumun yapısı, etik değerleri, sağladığı hizmetler, sınırlılıkları, organizasyon yapısı vb. başlıklarda bilgi sahibi olmalısınız. Böylece çocuklarla çalışırken gözlemlediğiniz ihtiyaç ya da olumsuz durumlara karşı sınırlılıklarınız, kurum içerisinde kimden destek isteyebileceğiniz gibi noktaları bilirsiniz.

→ Afet çalışmalarına dair bireysel güçlenme

Daha önce çocuklarla çalışmalar yürütmüş ya da yürütmemiş olabilirsiniz. Her iki ihtimalde de bir afet durumunda çocuklarla çalışmanın kendine has gereklilikleri olan, farklı bir bağlam olduğunu unutmayın. Bu sebeple geçmiş bilgilerinizden de yararlanarak gideceğiniz sahaya uygun olarak becerilerinizi güçlendirmeniz gerekir. Afet bölgesinde çocuklarla çalışırken kullanabileceğiniz yöntemleri öğrenmek, ideal koşulları oluşturmak mümkün olmasa bile sağlayabileceğiniz destekler için hazırlık yapmak, gerekli tüm materyallerin olmaması ihtimaline dair planlama yapmak, ihtiyaca uygun olarak bölgede başvurabileceğiniz diğer destek mekanizmalarını öğrenmek bunlardan bazıları olabilir.

Bu yöntemlerden bir tanesi afet sonrası erken dönemde kullanılacak psikososyal müdahalelerden biri olan psikolojik ilk yardımdır. “Bak, dinle, ilişkilendir ve yönlendir” temel prensipleri ile çalışan psikolojik ilk yardımın temel amaçlarını, olaydan hemen sonra kişilerin temel fiziksel ya da psikolojik ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanmasına yardımcı olmaktır. Psikolojik ilk yardım ile tespitler yapıldıktan sonra kişilere gerekli yönlendirmeler yapılır. PSY, bir tedavi değildir ve ruh sağlığına dair bir profesyonellik gerektirmez. Psikolojik ilk yardım bir erken dönem müdahalesi olduğundan ötürü olay sırasında ya da hemen sonrasında uygulanabilir[4]. Psikolojik ilk yardıma dair Türk Psikologlar Derneği’nin gerçekleştirmiş olduğu eğitim [videosunu izleyebilirsiniz.](#)

[4] Demircioğlu M. , Şeker Z. , Aker A. T. Psikolojik İlk Yardım: Amaçları, Uygulanışı, Hassas Gruplar ve Uygulanması Gereken Etik Kurallar. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar. 2019; 11(3): 351-362.

→ Çocuklarla iletişim

Afet bölgesinde çocuklarla karşılaşmadan önce çocuklarla iletişimde nelere dikkat etmeniz gerektiğine dair bilgi sahibi olmalısınız. Çocuklarla ilk temasınız afet bölgesinin durumuna ya da afetten sonra gittiğiniz zamanın özelliklerine göre farklı mekanlarda gerçekleşebilir. Nerede olursa olsun ilk sorumluluğunuzun çocuğun fiziksel ve duygusal güvenliğini sağlamak olduğunu unutmayın. Çocuğun fiziksel olarak yaralı olup olmadığı, bulunduğunuz mekanın güvenliği, çocuğun temel ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığı gibi durumları gözetin.

Çocuklar bu dönemde çok fazla yabancı ile temas ediyor olabilir. Bu sebeple kim olduğunuzu, ne amaçla orada olduğunuzu kısa ve net cümlelerle anlatın. Sakin, şefkatli ve çocukları dinlemeye hazır olun. Çocuğun bu süreçte baskı altında hissetmeden kendisini rahat ifade edebileceği bir alana sahip olması önemli. O sebeple varsayımında bulunmak yerine çocuğa ihtiyacını sormak; bunu yaparken de çocuğun kültürel ve gelişimsel özelliklerine uygun ifadeler kullanmak önemlidir. Eğer çocuk konuşmak ve paylaşmak istemezse bu alanın da açık olduğunu hissettirin. Gerekli olmadığı sürece fiziksel temasta bulunmayın; temas etmeniz gerektiği durumlarda çocuğa önceden söyleyerek ve izin alarak bunu yapın.

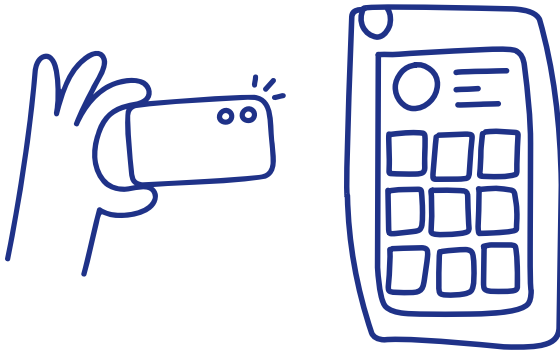
Yaptığınız çalışma sırasında çocuktan afetle ilgili soru ve paylaşımlar gelirse kendi yetkinliklerinize ve orada bulunma amacınıza göre nasıl bir tutumda olacağınızı değerlendirebilirsiniz. Fakat çocuklarla psikolojik bir çalışma yürütmüyorsanız ve bu ifadeleri karşılayabilecek yeterlilikte değilseniz o konuşmayı hızlıca kapatmaya çalışmadan ve fazla detaya inmeden, sorunun gerektirdiği kadarıyla cevaplamanız yeterli. Bu cevabın doğru ve bilimsel bilgilere dayanıyor olması, çocuğun güçsüz ya da aciz değil; güçlü hissedebileceği noktalara odaklanıyor olması önemli. Bilginiz dışında olan noktalarda bilmediğinizi söyleyerek; eğer mümkünse muhatabı yerlerden cevabı öğrenmek ve çocukları sonrasında bilgilendirmek bir yol olabilir.

→ Çocuk güvenliği

Afet bölgesine destek sağlamak için bir kurumla ya da bağımsız olarak gitmiş olabilirsiniz. Ama unutmayın ki çocuklarla bir araya gelen bir yetişkin olarak çalışma yaptığınız süre boyunca çocukların güvenliğini sağlamakla sorumlusunuz. Bu noktada dikkat etmeniz gereken noktalara dair önceden bilgi sahibi olun. Bu noktaları beraber gittiğiniz kurumun bir çocuk güvenliği politikası olup olmadığını sorarak öğrenebilirsiniz. Eğer yoksa ya da bağımsız olarak gidiyorsanız yol gösterici olması için BİLGİ ÇOÇA olarak çocuklarla bir araya geldiğimizde dikkat ettiğimiz çocuk güvenliğine dair ilkelerimizi şuradan inceleyebilirsiniz.

Çalışma yapılan mekanın, kullanılan materyallerin çocuklara fiziksel zarar vermemesi için önlemler alınmalıdır. Fiziksel güvenliğin yanında çocukların duygusal güvenliği için de dikkat edilecek noktalar da unutulmamalıdır. Çalışmalara çocukların gönüllü olarak katılıyor olması, çocuklardan sorumlu yetişkinlerden de izin alınmış olması, çocuklarla iletişimde güçlendirici bir dilin kullanılması, çalışma dışında çocuklarla bireysel düzeyde iletişim kurulması, çocukların görsellerinin izinsiz çekilmemesi ya da izinli olarak çekilen görsellerin çocukları güçsüz/yardıma muhtaç bir şekilde gösterecek şekilde kullanılmaması diğer dikkat edilecek noktalar olabilir. Tüm bunları ve daha fazlasını gerçekleştireceğiniz çalışmanın özelliklerine göre belirleyebilirsiniz.

→ Kendi iyilik halinizi korumak

Afetler gibi olağandışı durumlar bunu doğrudan yaşayanların yanında şahit olan kişilerde de çeşitli fiziksel ya da duygusal olumsuz etkilere sebep olabilir. Belli düzeyde stres tepkileri normal olsa da yoğun öfke ya da çaresizlik duyguları, baş ağrıları, kalp çarpıntısı, uyku problemleri gibi günlük hayatı olumsuz etkileyen durumlar da ortaya çıkabilir. Afetten etkilenen çocuklarla çalışmalar yapacak kişiler olarak çalışmaya başlamadan önce, çalışma sırasında ve sonrasında kendi iyi olma halinizi de gözetmeniz ve bu belirtilere dair dikkatli olmanız gerekir.

Sahaya gitmeden önce çocuklarla iletişim, karşılaşılabileceğiniz durumlar ya da psikolojik ilk yardım gibi teknikler hakkında bilgi sahibi olmanın destek sağlayan kişinin iyilik halini korumada olumlu etkisi olduğu kabul edilmektedir. Aynı zamanda destek sağlayan kişilere yönelik süpervizyon, çalışma ilkeleri, destek verenin sınırlılıkları gibi konularda bilgi sahibi olmak da destek sağlarken yapamayacaklarınızı fark etmenizi sağlar. Afet bölgesinde çalışmaları yürütürken kendi tepkilerinizi izlemeniz; bunun zor olduğunu düşünüyorsanız afet bölgesi dışından bir iletişim kişisi belirleyerek onunla iletişimde kalmanız kendinize yönelik farkındalığınızı korumanız için önemlidir. Afet bölgesinden döndükten sonra mümkünse en az 1 günlük bir dinlenme süresi bırakmak; tepkilerinizi izlemeye devam etmek; sevdiğiniz aktivitelere zaman ayırmak; yemek, uyku gibi temel ihtiyaçlara önem vermek; aile, arkadaş gibi sosyal destek mekanizmalarından destek almak öz-bakım için yapabileceğiniz arasındadır. Tüm bunlara rağmen afete dair gerçekleştirdiğiniz çalışmaların ortaya çıkardığı tepkilerin uzun süreye yayıldığını ve bu tepkilerle baş etmekte zorlandığınızı düşünüyorsanız profesyonel desteğe başvurmayı düşünebilirsiniz.

C. ETKİNLİKLER

Bu kılavuzda afet sonrası çalışma koşullarını düşünerek az malzemeli, farklı alanlarda ve farklı yaş grupları ile yürütülebilecek 34 tane etkinlik önerilmiştir. Etkinlikler aşağıdaki tablodaki gibi sınıflandırılmıştır. Ayrıca, kolaylık olması için bir hafta boyunca aynı grup çocuklar ile çalışmalar yapacak bir gönüllü için aşağıdaki gibi bir akışa uygun etkinlikler seçmek iyi olacaktır. Bu etkinliklerin başında ya da aralarda hareketlendirici etkinliklerinden yararlanmak çocukların etkinliğe odaklanmasını sağlamak açısından etkili olur.

- 1.Gün: Tanışma - Isınma Etkinlikleri
- 2.Gün: Grup Dinamiği
- 3.Gün: Sosyal Duygusal Öğrenme
- 4.Gün: Akademik Gelişimi Destekleme
- 5.Gün: Çocuk Hakları
- 6.Gün: Değerlendirme
- (7. Gün tüm süreci raporlama ve bir sonraki kolaylaştırıcıya aktarım için boş bırakılmıştır)

Eğer her gün çalışmaya katılan çocuklar değişiyorsa; 1,5-2 saatlik çocuklarla çalışma planı aşağıdaki gibi olabilir:

- Tanışma-Isınma
- Akademik Gelişimi Destekleme / Sosyal Duygusal Öğrenme
- Ara
- Grup Dinamiği / Hareketlendirici
- Çocuk Hakları
- Değerlendirme

Şimdi kendi programınızı oluşturmak için aşağıdaki tabloya göz atabilirsiniz. Çocuklarla çalışmaya başlamadan önce etkinlikleri okuyun, gerekli hazırlıkları yapın ve kendi hedef kitlenize göre ihtiyaç duyulan uyarlamaları mutlaka gerçekleştirin. Özellikle farklı yaş grupları, özel gereksinimli çocuklar, anadil farklılığı gibi konulara dikkat edilerek etkinliklerin seçilmesine ve uyarlanmasına ihtiyaç olacaktır. Bu uyarlamaların bir kısmını "Kolaylaştırıcıya Notlar" bölümünde bulabilirsiniz. Etkinliklerdeki bu bölümü özellikle dikkatle okumanızı öneririz.

Çocuklarla keyifli çalışmalar!

ETKİNLİK ADI

TANIŞMA-ISINMA

HAREKETLENDİRİCİ

GRUP DİNAMIĞI

AKADEMİK GELİŞİM

SOSYAL DUYGUSAL ÖĞR.

ÇOCUK HAKLARI

DEĞERLENDİRME

SAYFA NO

ETKİNLİK ADI	TANIŞMA-ISINMA	HAREKETLENDİRİCİ	GRUP DİNAMIĞI	AKADEMİK GELİŞİM	SOSYAL DUYGUSAL ÖĞR.	ÇOCUK HAKLARI	DEĞERLENDİRME	SAYFA NO
İsim ve ...	X	X						13
Üç Parmak	X	X						14
Alfabetik Sıra	X	X	X					15
İnsan Tombalası	X	X						16
Portreler	X	X						18
At Yarışı		X						21
Flamingolar-Penguenler		X						23
Parmak Yakalama		X						24
Palmiye, Fil, Zürafa		X	X					25
Boş Sandalye		X	X					27
İnsan Makinesi		X	X					28
İnsan Düğümü		X	X					29
En Küçük Kağıt			X					30
Ayna		X	X					31
Mandalı Matematik		X		X				32
Duygu Grafikleri				X	X			34
Ders Kitabı ile Eğlence			X	X	X			35
Ne Kadar Biliyoruz?				X	X			36

ETKİNLİK ADI

TANIŞMA-ISINMA

HAREKETLENDİRİCİ

GRUP DİNAMIĞI

AKADEMİK GELİŞİM

SOSYAL DUYGUSAL ÖĞR.

ÇOCUK HAKLARI

DEĞERLENDİRME

SAYFA NO

ETKİNLİK ADI	TANIŞMA-ISINMA	HAREKETLENDİRİCİ	GRUP DİNAMIĞI	AKADEMİK GELİŞİM	SOSYAL DUYGUSAL ÖĞR.	ÇOCUK HAKLARI	DEĞERLENDİRME	SAYFA NO
El Tiyatrosu				X	X			38
Hikaye Küpleri			X	X	X			40
Bugün Nasıl Hissediyorsun?				X	X			42
Rastgele Şekiller				X	X			44
Nesnelerle Haklarım Sergisi			X			X		45
Duygularla Haklara Adım Adım					X	X		48
Anlat-Bul Bakalım			X	X	X	X		52
Genç Muhabirler			X	X		X		55
Zabderfilio					X	X		58
Nerede Duruyorsun				X	X	X		62
Portakal Oyunu			X		X	X		65
Sevgili Günlük				X	X	X		67
Hedef Tahtaları					X		X	73
Hava Durumu					X		X	75
Oyun Parkı					X		X	77
Öğrenme Galerisi				X	X		X	80

ETKİNLİK 1: İSİM VE...

tanışma-ısınma, hareketlendirici

YÖNERGE

- Bu oyun isim-hareket ya da isim-sıfat şeklinde oynanabilir.
- Eğer isim-hareket şeklinde oynayacaksanız;
 - her çocuktan önce ismin söylemesi ardından kendine bir hareket seçmesini isteyin. Örneğin "Ben Gözde hareketim tek ayakla zıplamak (çocuğun seçtiği hareketi yapmasını isteyin). Ardından tüm katılımcılar ismi ve hareketi tekrarlarlar.
 - Tüm çocukların söylediği isim ve seçtiği hareketler yapılıncaya oyunu tamamlayın. Eğer vakit varsa isimlerin pekişmesi için "Tüm isimleri ve hareketleri hatırlayan var mı?" diye sorabilir ve gönüllü olanların denemelerine alan açın.
- Eğer isim-sıfat olarak oynanacaksa (bu 9 yaş ve üstü için daha kolay olabilir);
 - Çocukların isimlerinin baş harfi ile başlayan bir sıfat bulmaları için süre verin.. Örneğin Meraklı Mehmet, Şanslı Şeyda, Eğlenceli Elif...
 - Sonra çember şeklinde dizileren gönüllü olan bir çocuktan başlayın. Ardından yanındakinin devam etmesini isteyin.
 - İsimleri pekiştirmek için birikimli tanışma da yapılabilir. Yani ilk çocuk isim ve sıfatını söyledikten sonra sonraki çocuk kendinden bir öncekinin söylediğini ve kendi ad ve sıfatını söyler. Sonraki kişi hem ilk kişi hem ikinci kişinin adını ve sıfatlarını söyleyip en sonunda kendininkileri söyler ve etkinlik böyle devam eder.

Yaş: 5+ yaş

Hedef: Çocukların ve kolaylaştırıcıların birbirlerinin isimlerini öğrenmelerini sağlama

Süre: En az 15 dakika (Grupun büyüklüğüne göre değişebilir.)

Malzemeler: Yok

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Birikimli tanışma hem isim-hareket hem de isim-sıfat için yapılabilir. Sadece grup büyüklüğü 10 çocuktan fazla ise çocukların isim ve sıfatları akılda tutmaları zorlaşabilir.
- Bu oyun isim, hareket, sıfat şeklinde birleştirilebilir. Yani her çocuk hem isminin baş harfi ile başlayan bir sıfat söyler hem de bir hareket yapabilir.

ETKİNLİK 2: ÜÇ PARMAK

tanışma-ısınma, hareketlendirici

YÖNERGE

- Çocuklarla çember şekilde oturun. Çocuklara birbirimizi yakından tanımak için bir oyun oynayacağınızı söyleyin.
- Üç parmak gösterilerek bu üç parmağın üç soruyu temsil ettiği söyleyin.
 - Baş parmak: Adın nedir?
 - İşaret parmağı: Yaşın kaç?
 - Orta parmak: Yapmaktan hoşlandığın şey nedir?
- Örnek olması için kolaylaştırıcı olarak bir tane deneme yapın. Her soru için o parmağı tutarak kendinize dair cevapları verin. Örneğin; Adım Ayşe, 25 yaşındayım, Dans etmeyi seviyorum.
- Çocukların düşünceleri için zaman verin ve daha sonra gönüllü kişiden başlayarak saat yönünde tüm çocukların üç parmak sorularını cevaplamaları isteyin.

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Sorular değiştirilebilir, beş parmak yapılarak beş soruya çıkarılabilir. Sadece soruları hazırlarken yeni tanışılan bir grup olduğu için cevaplaması zor olabilecek türden soruların sorulmaması iyi olacaktır.
- Çocuklara kağıt dağıtılarak elleri çizilebilir. Avuç içine isimlerini her parmağa da cevaplarını yazabilirler. Paylaşımların ardından eller bir yere asılabilir.

Yaş: 5+ yaş

Hedef: Çocukların ve kolaylaştırıcıların birbirleri hakkında bilgi sahibi olmalarını destekleme

Süre: En az 15 dakika
(Grupun büyüklüğüne göre değişebilir.)

Malzemeler: Yok

ETKİNLİK 3: ALFABETİK SIRA

tanışma-ısınma, hareketlendirici, grup dinamiği

YÖNERGE

- Çocuklara alfabeyi bilip bilmediklerini sorun. Bilenlerin hızlıca saymasını isteyin. Arada durdurulup başka kişinin devam etmesi sağlanabilir. Eğer bilmeyen çocuklar varsa tahtaya yazılabilir.
- Oyunun ilk kuralının kesinlikle konuşulmamak olduğunu söyleyin. Sadece beden dili ile iletişim kurarak isimlerine göre alfabetik sıraya girmelerini isteyin.
- Sıra tamamlanınca en baştan isimleri alarak kontrol edin. Eğer hata olduysa yer değişikliği yapın.

Yaş: 9+ yaş

Hedef: Çocukların ve kolaylaştırıcıların birbirlerinin isimlerini öğrenmelerini sağlama, grup içi iletişimi artırma, alfabetik sıraya dair bilgilerini tazeleme

Süre: En az 15 dakika (Grubun büyüklüğüne göre değişebilir.)

Malzemeler: Yok

A B C D

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Özellikle küçük yaş çocuklar isminin ilk harfi üzerinden alfabetik sıralama yapabilirler. Alfabetik sıralamada ilk harf aynıysa ikinci harfe bakılacağını bilmeyebilirler. Bu söylenerek değişiklikler yapılabilir.
- Alfabetik sıraya benzer şekilde yine konuşmadan yaş sıralaması, bugün buraya en erken gelen en geç gelen sıralaması gibi farklı sıralamalar da yapılabilir.

ETKİNLİK 4: İNSAN TOMBALASI

tanışma-ısınma, hareketlendirici

YÖNERGE

- Daha önceden ektekinе benzer tombala kartlarını katılımcı sayısı kadar hazırlayın.
- Çocuklara oynayacakları oyunun adının “insan tombalası” olduğunu söyleyin. Bu oyun için herkese bir tombala kartı vereceğinizi, bu karttaki altı kutuya o kutuda yazana uygun en az bir kişinin ismini yazmalarını istediğinizi söyleyin. Eğer kişi sayısı çok ise bir değil iki kişi ismi isteyin ya da altı kutuya da farklı bir isim yazmalarını belirtin.
- Tüm kutuları doldurmanın “tombala” diye bağırmasını söyleyin. Kartları dağıtın ve oyunu başlatın. İlk tombala sesi gelince, tombala yapan kişinin cevaplarını hep birlikte kontrol edin. Ayrıca her kutudaki soru için başka hangi cevapların verildiğini de gruba sorarak birbirleri hakkında daha çok bilgi sahibi olmalarını sağlayabilirsiniz.

Yaş: 9+ yaş

Hedef: Çocukların ve kolaylaştırıcıların birbirleri hakkında bilgi sahibi olmalarını destekleme, grup içi iletişimi artırma

Süre: En az 15 dakika
(Grupun büyüklüğüne göre değişebilir.)

Malzemeler: Daha önceden hazırlanan insan tombalası kartları, kalemler

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Ekteki tombala kartı örnektir. Çocukların özelliklerine, üzerine konuşmak istenilen konulara göre sorular değişebilir. Örnek kartında aileye dair soru koyulmasının nedeni ailesini kaybeden çocuklar için zorlayıcı olmaması içindir. Bunun gibi çocuklardaki hassas durumlara dair soruları sormamak iyi olur.
- Eğer zaman varsa tombala kartları çocuklar tarafından da hazırlanabilir.

ETKİNLİK 4: İNSAN TOMBALASI

EK

Resim yapmayı seven	İsmi 5 harfli olan	... yaşından küçük
Hareket etmeyi seven	Soyadında "k" harfi olan	Üstünde sarı renk olan

ETKİNLİK 5: PORTRELER

tanışma-ısınma, hareketlendirici

YÖNERGE

- Çocuklara boş A4 kağıtlarını dağıtın. Ekteki şekildeki gibi A4 kağıdın üst tarafına bir kare çizmelerini isteyin.
- Ardından aşağıya;
 - Adın-yaşın:
 - Oynamayı sevdiğin oyun:
 - Yapılmasından rahatsız olduğun bir şey: sorularını yazmalarını isteyin. Kendiniz için de etkinlik başlamadan önce bir örnek hazırlayıp çocuklara etkinliğin başlangıcında gösterin.
- Herkesin ellerindeki kağıda kendilerinin bir portresini yani yüzlerini çizmelerini isteyin. Burayı vesikalık fotoğraf gibi düşünebilirler. Çocukların birbirlerine yaptıkları resimleri göstermemelerini rica edin.
- Ardından tüm çocukların kağıtları kapalı şekilde ortaya bırakmalarını isteyin ve hareketli bir müzik açın. Müzik eşliğinde kağıtların etrafında yürümelerini, isteyenlerin dans etmelerini ve müzik durunca ortadan rastgele, üzerinde kendi portreleri olmayan başka bir kağıdı almalarını isteyin.
- Kağıdı aldıktan sonra o kağıttaki kişiyi bularak kişinin adını ve yaşını ilk sorunun cevabı olarak yazmalarını isteyin. Yazanların ellerindeki kağıtları tekrar kapalı olarak ortaya bırakmalarını isteyin.
- Sonra tekrar müziği açın. Müzik durunca yeni bir kağıt alarak o kağıttaki kişiye gidip ikinci soruyu sormalarını ve gelen cevabı yazmalarını isteyin. Sonra tekrar kağıtları ortaya kapalı olarak bırakmalarını hatırlatın.

Yaş: 8+ yaş

Hedef: Çocukların ve kolaylaştırıcıların birbirleri hakkında bilgi sahibi olmalarını destekleme, grup içi iletişimi artırma

Süre: En az 30-40 dakika

Malzemeler: Boş A4 kağıtlar (renkli tercih edilebilir), boya kalemleri, müzik-ses sistemi

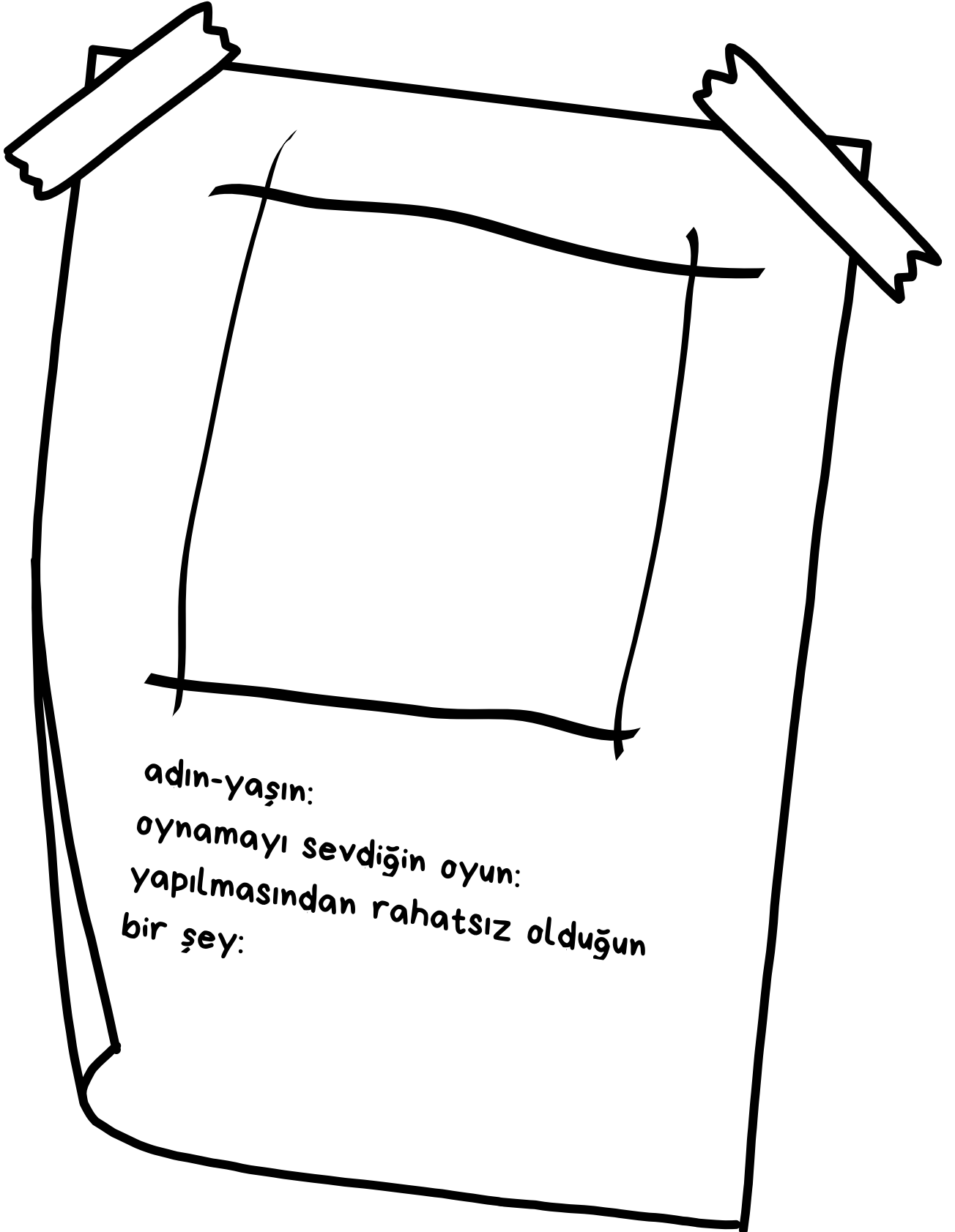
- Son kez müziği açın ve müzik durunca bu sefer de üçüncü sorular için kağıtları almalarını, kişileri bularak son sorunun cevaplarını yazmalarını isteyin. Bu sefer kağıtlar ortaya koymamalarını, herkesin elindeki kağıtla çembere oturmasını belirtin.
- Çemberde herkes hazır olunca sırayla herkesin elinde portresi olan kişiyi tanıtmasını isteyin.
- Tüm portreler tanıtıldıktan sonra tüm portreleri herkesin görebileceği bir yere asın.

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Süre kısıtınız varsa şablonu önceden hazırlayarak çocuklara dağıtabilirsiniz.
- Sorular örnek olarak verilmiştir. Değiştirebilir, soru sayınızı azaltabilir ya da çoğaltabilirsiniz.
- Eğer çocukların birbirinin portresini yapması konusunda sıkıntı yaşanmayacağını düşünüyorsanız başlarken eş olup birbirlerinin resimlerini yapmalarını isteyebilirsiniz.
- Eğer sabit bir alanda aynı çocuklarla çalışma yapıyorsanız portreler tüm çalışma haftasında etkinlik ortamında asılı durabilir. Yeni kişiler katıldıkça gelen çocukların da kendi portrelerini yapıp asmalarını isteyebilirsiniz.

ETKİNLİK 5: PORTRELER EK

ETKİNLİK 6: AT YARIŞI

hareketlendirici

YÖNERGE

- Çocuklara birbirlerine yakın konumlanarak daire şeklinde ayakta durmalarını söyleyin. Oyunu yöneten kişi olarak aşağıda yer alan at yarışının hareketlerini çocuklara göstererek anlatın:
- Hareketler:
 - Dizlere vur!
 - Solundaki/sağındaki kişinin dizlerine vur!
 - Zıpla ve suyun üstünden atla!
 - Solda/Sağda fotoğrafçı var
 - Fotofiniş
- Daha sonra, oyunu yöneten kişi olarak sizin yönetiminizde bütün hareketleri çocuklarla birlikte karışık olarak ve hızlı bir biçimde, bir at yarış senaryosu ile yapın. Ekte örnek bir anlatım verilmiştir.

Yaş: 5+ yaş

Hedef: Katılımcıların dikkatinin toplama ve grup içi dinamikleri pekiştirme

Süre: 5-10 dakika

Malzemeler: Yok

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Etkinliği daha eğlenceli ve keyifli hale getirmek için hikayeye yaratıcı eklemeler yapabilirsiniz. Mesela atların ihtiyaçlarını etkinlik başlamadan önce katılımcılara sorarak hikayeyi katılımcıların katkılarıyla yeniden yazabilirsiniz. Örnek: Atların hızlı koşmak için neye ihtiyacı vardır? diye sorabilirsiniz. Cevap olarak ot yemek, su içmek gibi eklemeler yapılarak herkesin hikayede durup otladığı ya da suyun üzerinden atlamayıp tutkuyla içtiği farklı hareketler yaptırabilirsiniz.
- Etkinlikte mümkün oldukça beden hareketlerini kullanmak önemlidir. Eğer bedensel olarak hareket kısıtı bulunan katılımcılar varsa etkinliği uyarlayabilirsiniz. Örnek: zıplamak yerine elleri kaldırmak, elle vurmak yerine ağızla koşma sesi çıkarmak gibi.

ETKİNLİK 6: AT YARIŞI EK

Örnek Yarış Anlatımı:

Şimdi bir at yarışındayız ve başlangıç çizgisine doğru ilerliyoruz. (Yavaşça ve ritmik olarak dizlere vurulur.)

Başlangıç çizgisi tam önümüzde. (Herkes sessizce durur.)

Başla! Atlar koşmaya başlıyor. (Herkes kendi dizlerine ritmik ve hızlı şekilde vurur.)

Atlar sola/sağa dönüyor. (Herkes solundaki/sağındaki kişinin dizlerine ritmik ve hızlı şekilde vurur.)

Önümüze su birikintisi çıktı. Zıpla ve suyun üstünden atla. (Herkes zıplar.)

Sağda/Solda bir fotoğrafçı var. El sall! (Herkes sağına/soluna dönerek el salllar.)

Yarışın son saniyeleri... İşte fotofiniş! (Herkes gülümser ve komik bir biçimde poz verir.)

ETKİNLİK 7: FLAMİNGOLAR-PENGUENLER

hareketlendirici

YÖNERGE

- Çocuklardan bir gönüllü seçin. Bu gönüllünün amacının bir "flamingo" olarak diğer katılımcıları -yani penguenleri- yakalaması ve flamingoya çevirmesi olduğunu söyleyin. Flamingoların ve penguenlerin nasıl hareket ettiğini anlatmak için aşağıdaki yönergelerden yararlanın.
- Flamingo çabuk hareket edemez fakat zarif ve yavaş adımlar atar, her bir adımında dizlerini kırarak ilerler ve kanatlarını arkasında toplar. (Örnek videoyu [buradan](#) izleyebilirsiniz.)
- Penguenler çabuk hareket ederler fakat küçük adımlarını atarlarken kuyruklarını sallarlar. Yani ellerini arkada kavuşturup sallarlar. (Örnek videoyu [buradan](#) izleyebilirsiniz.)
- Eğer bir penguen yakalanırsa o artık bir flamingodur! Tek bir penguen kaldığında bu sefer penguen flamingoları yakalamaya çalışır. Tüm flamingolar penguene dönüştüğünde zaman oyun sona erer.
- Oyunu sınırları belirlenmiş bir alanda uygulamanız gerekir. Sınırları belirlenen alanın dışına çıkanlar da diğer hayvana dönüşmekten kurtulamazlar.

Yaş: 8+ yaş

Hedef: Isınma, hareket etme ve eğlence

Süre: 10-12 dakika

Malzemeler: Yok

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Flamingo ve penguenler ile ilgili merak edilenler varsa youtubedan yürüdükleri videoları izletebilirsiniz. Eğer böyle bir imkan yoksa etkinlikteki hayvanları değiştirebilirsiniz. Hayvanlar seçilirken hareketleri kolay olanlar seçmeniz işinizi kolaylaştırır.

ETKİNLİK 8: PARMAK YAKALAMA

hareketlendirici

YÖNERGE

- Çocuklara büyük bir çember oluşturacak şekilde ayakta durmalarını söyleyin.
- Çocukların sağ ellerini işaret parmakları dik olacak şekilde havada tutacaklarını, sol ellerinin ise el ayaları açık bir şekilde yanındaki işaret parmağının üstüne gelecek şekilde havada tutacağını anlatın.
- Oyunu yöneten kişi olarak üçe kadar sayacağınızı, saymanız bittiğinde tüm çocukların sağ el işaret parmağını yanındaki yakalatmadan aşağı çekerken sol elleri ile diğer yandaki çocuğun işaret parmağını yakalamaya çalışacağını söyleyin.
- Sağ parmağı yakalanan çocuklar (kendileri yanındaki çocuğun parmağını yakalamış olsalar bile) oyundan çıkarlar. Oyun üç kişi kalıncaya kadar devam eder.

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Oyunu heyecanlı bir hale getirmek için üçe kadar saymaya başlamadan önce çocukların birbiri ile göz göze gelmesini isteyebilirsiniz. Siz de üçten geriye sayarken duraksayarak çocuklar şaşırtabilir ve oyunu eğlenceli hale getirebilirsiniz..
- Bazen parmağı yakalanan çocuklar oyundan çıkmak istemeyebilir ya da bu durum çocukların motivasyonunu azaltabilir. Böyle durumlarda oyunu parmağı yakalanan çocukların çemberde arkasını dönerek oynayacağı şekilde uyarlayabilirsiniz. Böylece çocuklar oyunda kalır ancak diğer çocuklarla göz teması kuramadıklarından dolayı oyun onlar için biraz daha zorlaşacaktır.
- Bu oyun oynanırken bazen parmağın yakalanıp yakalanmadığı konusunda çocuklar arasında anlaşmazlıklar çıkabilir. Böyle durumlarda oyunu durdurup çatışma çözümü için tarafların birbirini dinlemesini ve ortak bir kararda buluşmasını sağlayabilirsiniz.

Yaş: 8+ yaş

Hedef: Katılımcıların dikkatinin toplama ve grup içi dinamikleri pekiştirme

Süre: 10-12 dakika

Malzemeler: Çocukların ayakta çember olabilecekleri bir alan

ETKİNLİK 9: PALMIYE, FİL, ZÜRAFA

hareketlendirici, grup dinamiği

YÖNERGE

- Çocuklardan oturarak ya da ayakta durarak bir çember oluşturmalarını isteyin. Bu arada gönüllü olmak isteyen bir çocuğa çemberin ortasında kalmasını söyleyin.
- Ortada kalan gönüllünün çemberden rastgele bir çocuğu işaret ederek "Palmiye" diye sesleneceğini söyleyin. Bu yapıldığında işaret edilen çocuğun bedenini kullanarak palmiye oluşturacağını ve bunun için iki yanındaki kişilerden destek alabileceğini söyleyin ama başka bir ipucu vermeyin.
- Çocukların 1-2 deneme yapmasına alan açın. Çemberle birlikte yapılan denemeleri değerlendirebilirsiniz. Eğer çember yapılan denemenin benzemediğini düşünüyorsa aşağıdaki yönergeyi verin.

Yaş: 8+ yaş

Hedef: Katılımcıları hareketlendirme, grubun birlikte hareket etmesini destekleme

Süre: 10-15 dakika

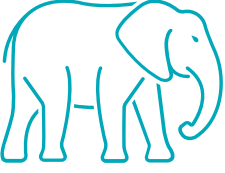

Malzemeler: Çocukların ayakta çember olabilecekleri bir alan

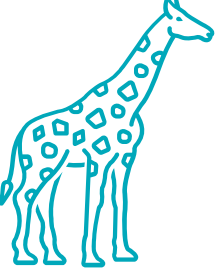

Palmiye: İşaret edilen kişi kollarını havaya kaldırır ve palmiyenin gövdesini oluşturur. Sağ ve solundaki kişiler de gövde olan kişinin kollarının altına kafalarını yerleştirerek palmiyenin hindistan cevizi olurlar.

- Palmiye yapılırken en yavaş olan kişiyi gönüllü olarak ortaya alın ve başka bir kişiyi işaret ederek "palmiye" demesini isteyin. Çocuklar bunu yapmakta hızlandıklarında gönüllü olan kişinin iki canlıyı (fil ve zürafa) daha seçebileceğini söyleyin.
- Fil ve Zürafa oluşturmak için de çocukların yaratıcılıklarını ortaya çıkarmasına alan açın. Gerekirse ipucu olarak aşağıdaki yönergelerden faydalanabilirsiniz.

Fil: Fil yapması için seçilen kişi iki kolunu birbirine dolayarak hortumu oluşturur. Sağ ve sol yandakiler ise filin kulaklarını oluşturur.

Zürafa: Zürafa yapması için seçilen kişi kafasının üzerinde iki elini birleştirerek zürafa kafasını yapar. Sağ ve sol yandakiler ise yere çömelerek zürafanın ayaklarını oluştururlar.

- Tüm canlılar bir kere denendikten sonra artık gönüllünün fil, zürafa ya da palmyeden herhangi birini seçerek çemberdekileri işaret edeceğini ve çemberdekilerle canlıların olabildiğince hızlı şekilde oluşturulacağını söyleyin.

Kolaylaştırıcıya notlar:

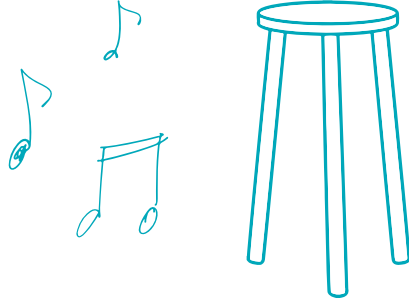
- Etkinlik başlamadan önce palmyeyi, zürafayı ve fili 3 kişinin birleşerek nasıl yapabileceği üzerine katılımcılardan görüş almayın. Bu canlıları oluşturmakla ilgili yönerge verildiğinde çocukların yaratıcılığı ön plana çıksın. Bununla birlikte yapılan birkaç deneme canlılara benzetilemediyse yönergedeki ipuçlarını çocuklarla paylaşabilirsiniz.
- Oyundaki canlıları uyarlama için çeşitlendirilebilirsiniz. Balık, denizanası gibi suda yaşayan canlılar; yarasa, kuş gibi uçan canlılar; köstebek, solucan gibi yer altında yaşayan canlıları yapmalarını önerebilirsiniz. Bu uyarlamayı yaparsanız önereceğiniz canlının en az 3 kişiyle canlandırılabilceğini ve elinizde ipucu olarak verebileceğiniz hareketler olmasına dikkat edin.

ETKİNLİK 10: BOŞ SANDALYE

hareketlendirici, grup dinamiği

YÖNERGE

- Kişi sayısından bir eksik olacak şekilde sandalye ya da minder koyun. Çember şeklinde bir oturma düzeni oluşturun ve ayakta duracağınızı söyleyin.
- Bir kişinin ebe olarak seçileceğini ve oyunun amacının ebeyi oturtmamak olduğunu belirtin.
- Herkes ayakta iken müzik açacağınızı ya da şarkı söyleyeceğinizi müzik durduğunda çocukların kendilerine boş bir yer bulup oturmaları gerektiğini söyleyin. Eğer ebe oturabilirse o durumda başka bir ebeyle oyunu oynamaya devam edebilirsiniz.

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Bu oyun uygun büyüklükte kapalı bir mekan yoksa ve çevrenizde güvenli bir bahçe ya da park alanı varsa açık alanda da oynanabilir.
- Bu etkinliği çocuk hakları ile ilişkilendirerek de uygulayabilirsiniz.

Yaş: 8+ yaş

Hedef: Grup dinamiğini artırma

Süre: 15-20 dakika

Malzemeler: Çocukların çember olarak oturabilecekleri bir alan, müzik çalabileceğiniz bir araç (uygun koşullar varsa)

Kaynak: Bu etkinlik Söz küçüğün Kutu Oyunu Etkinlik Kitapçığı'nda yer alan "Renkler, Haklar" etkinliğinden uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 11: İNSAN MAKİNESİ

hareketlendirici, grup dinamiği

YÖNERGE

- Çocukları gruplara ayırın.
- Her gruba bedenlerini kullanarak nasıl çalıştığını canlandırabilecekleri bir makine üzerine düşüncelerini ve karar vermelerini söyleyin. Grupta her kişi makinenin bir parçasını oluşturacaktır. Bunu yapmaları için gruplara 15 dakika süre verin.
- Ardından grupların kendi makinelerini canlandırarak büyük gruba sunacaklarını söyleyin. Diğer gruplar ise bunun hangi makine olacağını tahmin etmeye çalışacaklar.

Yaş: 8+ yaş

Hedef: Grup dinamiğini artırma, ekip içi iş bölümünü destekleme

Süre: 25-30 dakika (grubun büyüklüğüne göre değişebilir)

Malzemeler: Yok

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Bu çalışmayı tek grup halinde de yaptırabilirsiniz. Sırayla herkesin makineye bir parça olarak kendisini dahil etmesini isteyin. Burada bedenleriyle makinenin bir parçası olarak hareket oluşturmalarını ve eklenmelerini isteyebilirsiniz. En sonunda kendi oluşturdukları makineyi neye benzettiklerini birlikte konuşabilirsiniz.
- Eğer gruplar makine ya da makinenin parçalarını bulmak da zorlanırsa çevrelerine bakmalarını, evlerinde ne tür makinalar, aletler olduğunu sorarak bulmalarına yardımcı olabilir ve o makinelerin parçalarını düşüncelerini sağlayabilirsiniz.

Kaynak: *Bu etkinlik, [Çocuklarla Çalışırken Kolaylaştırıcının İşini Kolaylaştırma Kılavuzu'ndan](#) uyarlanmıştır.*

ETKİNLİK 12: İNSAN DÜĞÜMÜ

hareketlendirici, grup dinamiği

YÖNERGE

- Çocuklardan ayakta durmalarını ve omuzları birbirlerine degecek şekilde bir çember oluşturmalarını isteyin.
- Çocuklar ellerini öne uzatsınlar ve gözlerini kapatsınlar. Çemberin ortasına doğru ilerlesinler.
- Elleri başka iki kişinin ellerini tutana kadar gözlerini açmamalarını isteyin. Herkes farklı birileriyle el ele tutuşunca gözlerini açabilirler.
- Çocuklardan ellerini bırakmadan çemberdeki eski yerlerine dönmelerini isteyin ve bir strateji olarak konuşarak bu düğümü çözmeye çalışabileceklerini söyleyin.

Yaş: 8+ yaş

Hedef: Grup dinamiğini artırma, bir problemi birlikte çözme becerisini artırma

Süre: 20-30 dakika

Malzemeler: Çocukların ayakta çember olabilecekleri bir alan

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Bu oyun uygun büyüklükte kapalı bir mekan yoksa ve çevrenizde güvenli bir bahçe ya da park alanı varsa açık alanda da oynanabilir.
- Az sayıda kişiyle oynuyorsanız ve çözümü zorlaştırmak istiyorsanız konuşmanın yasak olduğu bir kural koyabilirsiniz. Bazen çözülmesi zor görünebilir, süre açısından az bir zaman kalabilir. Bu durumda düğümün çözülmesini beklemeyebilirsiniz. Çocukların biraz çabalamalarını sağlamak yeterli olacaktır.
- Etkinlik sonrasında vaktiniz kalırsa iletişim stratejileri üzerine konuşmak için tekrar çembere dönerek çocukların yaşadıkları deneyimi sorabilir, akıllarına gelen stratejileri paylaşmalarını isteyebilirsiniz.

Kaynak: *Bu etkinlik, [Çocuklarla Çalışırken Kolaylaştırıcının İşini Kolaylaştırma Kılavuzu'ndan](#) uyarlanmıştır.*

ETKİNLİK 13: EN KÜÇÜK KAĞIT

grup dinamiği

YÖNERGE

- Bu etkinliği en az 10 çocukla uygulayabilirsiniz. Çocukları gruplara ayırın.
- Her gruba bir kağıt ya da defter sayfası verin. Her grubun ortasına olacak şekilde yere bu sayfayı yerleştirin ve oyunun aşağıdaki kurallarını anlatın.
- Oyunun kuralları şöyle:
 - gruptaki herkes birbiriyle temas etmeli
 - gruptaki herkes kağıt ile temas etmeli
 - gruptaki herkesin en az bir ayağı havada olmalı
 - bu üçünü en küçük kağıt ile yapan kazanır. (ipucu vermemek için "kağıt parçası" dememeye özen gösterin)

Yaş: 8+ yaş

Hedef: Grup dinamiğini güçlendirme, çocuklara farklı bakış açıları kazandırma, iletişim farklılıklarına dair farkındalık yaratma

Süre: 10-15 dakika

Malzemeler: Grup sayısı kadar kağıt, defter sayfası (varsa gazete)

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Gruplar genelde kağıdın yerde durması veya kağıda sadece ayakla dokunulabileceği şeklinde kurallar olmamasına rağmen oyunu böyle oynamayı tercih edebiliyor. Çocuklar denedikten sonra oyunun sonunda eğer iki kolaylaştırıcıysanız çok daha küçük bir kağıt tutup birbirlerine sarılarak zıplayabilirleriniz. Böylece iki ayakları havada çok daha küçük bir kağıtla yapılabileceğini göstermiş olursunuz.

Kaynak: *Bu etkinlik, [Çocuklarla Çalışırken Kolaylaştırıcının İşini Kolaylaştırma Kılavuzu'ndan](#) uyarlanmıştır.*

ETKİNLİK 14: AYNA

grup dinamiği

YÖNERGE

- Çocukları ikili gruplara ayırın.
- Çocuklara karşılıklı durmalarını ve avuç içlerini birbirlerine yaklaştırmalarını söyleyin. Ama bunu yaparken avuç içlerini birbirlerine değdirmemeleri gerektiğini ekleyin.
- Çocuklardan ellerini yavaşça hareket ettirmelerini ve bir ayna karşısındaymış gibi birbirlerinin hareketlerinin aynısını yapmalarını isteyin.

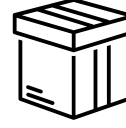
Yaş: 8+ yaş

Hedef: Çocukların birbirleriyle hareket aracılığıyla iletişim kurmalarını destekleme

Süre: 10-15 dakika

Malzemeler: Yok

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Eğer mümkünse hızlı bir müzik açabilir, çocukların tempolu biçimde yapmalarını sağlayabilirsiniz.

Kaynak: *Bu etkinlik, [Çocuklarla Çalışırken Kolaylaştırıcının İşini Kolaylaştırma Kılavuzu'ndan](#) uyarlanmıştır.*

ETKİNLİK 15: MANDALLI MATEMATİK

hareketlendirici, akademik gelişim

YÖNERGE

- Bu etkinlik farklı şekillerde oynanabilir. Aşağıda iki öneri var:
- **Öneri 1:** Grup içinden iki ya da üç kişi seçin. Ortaya mandal torbasını bırakın. Bir dakikada üzerlerine takabildikleri kadar mandal takmaları isteyin. Bir dakika sonunda mandalları sayın. En çok mandal takan kazanmış olacaktır.
- **Öneri 2:** Ortada farklı renkte, malzeme ve büyüklüklerde mandallar vardır. Her bir renge/malzemeye farklı puanlar verilir. Örneğin mavi mandal 5 puan, tahta mandal 10 puan gibi. Bunları bir yere yazın. Gruptaki kişi sayısı azsa (5-6 kişi) etkinlik hep birlikte yapılır, eğer grup sayısı 8-10 kişi ve daha fazlaysa grup iki ya da üç küçük gruba bölünür. Her yönerge için gruptan bir kişi görev alır.
- “Üstüne 50 puanlık mandal tak”, “Üstündeki mandalları 5 puan mandal kalacak şekilde çıkar” ya da “Üstüne en fazla 5 mandal takarak 20 puan topla” gibi farklı yönergeler verin. Çocuklar yapmaya çalışsın. en önce yapan kazanan olacaktır.
- Hesaplamalarda hata olur ya da zorlananlar olursa destek olun ve çocukların durumuna göre yönergeleri kolaylaştırın ya da zorlaştırın.

Yaş: 8+ yaş

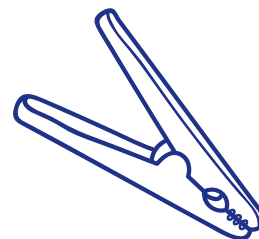
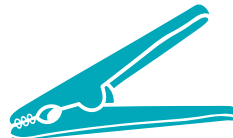
Hedef: Sayı sayma ve toplama, çarpma, çıkarma işlemleri gibi matematik kazanımlarını hatırlama ve destekleme, ince motor becerileri destekleme, grup içi iletişimi artırma ve akranlara birbirinden öğrenme ortamı sağlama

Süre: En az 20-25 dk (Oyunun farklı versiyonları geliştirilerek süre artırılabilir)

Malzemeler: Farklı renkte mandallar (ya da farklı kalınlıkta ipler)

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Farklı renkler yoksa tahta mandallar boyanabilir ya da farklı şekillerde mandallar kullanılabilir. Eğer mandal yoksa bu oyun farklı kalınlıktaki ipler ile de oynanabilir. Mandal takmak yerine ipe düğüm atmak kullanılabilir. Çocuklar arasında ipe düğüm atmayı bilmeyen varsa önce bunu öğrenmekle başlanabilir.
- Grubun için birbirinden farklı yaşlarda çocuklar varsa, aynı anda benzer yaşlarda çocukların "birlikte yarışmasını" sağlayabilirsiniz. 12 yaşındaki çocuğa ve 7 yaşındaki çocuğa aynı yönergeleri vermemeye dikkat edebilirsiniz.
- Grup içinde fiziksel engeli olan çocuklar (uzuvları ampute olmuş, gözleri görmeyen vb.) varsa bu etkinliği uygulamak zor olabilir. Örneğin bir elini kullanamayan çocuklar varsa yönergede "herkes tek bir eli ile oyunu oynayabilir." gibi bir kural ekleyerek esneklik sağlayabilirsiniz.
- Oyunun ipe oynandığı durumlarda düğüm atmak mandal takmaktan daha fazla süre alabileceği için süreleri ve yönergeleri buna göre düzenleyebilirsiniz.. Puan skalası "yeşil ipte bir düğüm 5 puan" ya da "kalın ipte düğüm 10 puan" gibi olabilir.

ETKİNLİK 16: DUYGU GRAFİKLERİ

akademik gelişim, sosyal duygusal öğrenme

YÖNERGE

- Çocuklara bir iki basit grafik (çizgi ya da sütun grafiği) gösterin. Grafik okuma ve grafiklerin nasıl hazırlandığına dair sorular sorun. Önce çocuklar arasında bilenlerin cevap vermesini isteyin. Eksik bilgileri ekleyin ve yanlış bilgiler varsa düzeltin.
- Ardından kendilerini mutlu eden şeyleri düşünmelerini isteyin. Bunları listelesinler. Çocuklara listelerinde kaç madde sıraladıklarını ve sayılarını sorun.
- Sonra hep birlikte büyük bir kağıda her çocuğun ismini ve listesindeki madde sayısını gösteren bir grafik hazırlayın. Grafiğin ismi "bizim mutluluk grafiğimiz" olabilir.
- Çocukların akıllarına yeni maddeler gelince grafiğe ekleme yapılabileceğini ekleyin ya da bir hafta sonra bu etkinliği tekrarlayın

Yaş: 9+ yaş

Hedef: Sayı sayma ve grafik hazırlama gibi matematik kazanımlarını hatırlama ve destekleme, gözlem yapma becerilerini destekleme, farklı duyguları tanımlayabilme

Süre: En az 40 dakika (Etkinlik tüm güne ya da tüm haftaya da yayılabilir)

Malzemeler: Kağıt ve boya kalemleri

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Bu etkinlikteki duygular seçilirken çocukları tetikleyen, onlara zor anlarını hatırlatan duyguların seçilmemesini dikkate alın. Eğer duygulardan konuşurken çocukların kendi duygularını ya da kendilerini ifade etme durumu oluşuyorsa da buna zaman ve güvenli bir alan yaratmak önemlidir.
- Grafik yapmak çocuklar için zorlayıcı oluyorsa tablo yapmak, sayıların ortalamasını almak ya da sayıları toplamak gibi diğer matematik kazanımlarını destekleyecek uyarlamalar yapabilirsiniz.
- Bu etkinliği 9 yaş ve daha küçük çocuklar için sadece sayı sayma etkinliğine dönüştürebilirsiniz. Etkinlikteki yaş grubu çeşitli ise; daha küçük yaştaki çocuklar daha büyük çocuklar hem kendileri hem küçükler için grafiği birlikte yapabilirler.

Kaynak: Bu etkinlik, [Az Malzeme ile Sıkıntıyla Baş Etmek Etkinlikleri Kitapçığı'ndan](#) uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 17: DERS KİTABI İLE EĞLENCE

grup dinamiği, akademik gelişim, sosyal duygusal öğrenme

YÖNERGE

- Bu etkinliği eğer çocuk sayısı 8 kişiden az ise bireysel, çok ise 4-5 kişilik küçük gruplar olarak uygulayın.
- Çocuklara akıllarından 1'den 20'ye kadar bir sayı tutmasını isteyin. Her çocuktan ellerindeki kitabın rastgele bir sayfasını açmasını ve ilk kelimedden başlayarak tuttıkları sayıdaki kelimeye kadar gelmesini isteyin. O kelimeyi not etsinler. Sonra başka bir sayı tutup yine aynı işlemi gerçekleştirmelerini söyleyin. Eğer grup çalışması yapıyorsanız her çocuğun sırayla bunu deneyimlemesini sağlayın. Beş kez tekrarlandığında ders kitabının içinden rastgele seçilmiş 5 kelime olur.

Yaş: 8+ yaş

Hedef: Çocukların yaratıcılıklarını artırma, çocukların sözel ifade ve yazı yazma becerilerini destekleme, kelime - sözcük, bağlaç gibi kavramları hatırlama

Süre: 20-60 dakika
(Grubun büyüklüğüne göre değişebilir)

Malzemeler: Ders Kitabı ya da başka bir kitap, kalem ve kağıt

- Şimdi bir şarkı hazırlamalarını, bunun yaparken ders kitabından seçtikleri 5 kelimeyi kullanarak şarkının sözlerini yazmalarını ve bestesini yaparak seslendirmelerini isteyin. Bu şarkı sözü uzun bir beste olabileceği gibi sadece şarkının nakarat kısmı da olabilir.

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Şarkı sözü yazmak çocuklara zor gelirse ya da yazmak istemezlerse, 5 kelimeyi kullanarak şiir ya da hikaye de yazabileceklerini söyleyin.
- Seçilen kelimelerin bağlaç olmamasını hatırlatın.
- Çocukların hazırladığı şarkı, şiir ya da hikayenin bir kişiyi örseleyecek, rahatsız edecek ayrımcı ifadeler taşımamasını hatırlatın. Böyle bir durumda çocukları durdurarak kendimizi ifade ederken başkalarına zarar vermemenin, başkalarını incitmemenin öneminden söz edebilirsiniz.

Kaynak: Bu etkinlik, [Az Malzeme ile Sıkıntıyla Baş Etmek Etkinlikleri Kitapçığı'ndan](#) uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 18: NE KADAR BİLİYORUZ?

tanışma-ısınma, akademik gelişim, sosyal duygusal öğrenme

YÖNERGE

- Çocuklara oynayacakları oyunun sorularını kendilerinin hazırlayacağını söyleyin. Her bir çocuğa soruları yazması için iki küçük kağıt verin.
- Çocukların kendisi ile ilgili ya da yaşadıkları yerle ilgili soru/bilmece düşünmelerini isteyin. Sorulara isterlerse şık şekilde cevap seçenekleri de yazabileceklerini ekleyin. Yardımcı olması için şöyle örnekler verilebilir:
 - Sizce Ahmet en çok hangi oyunu oynamayı sever?
 - Ayşe hangi şehre gitmeyi ister?
 - Bu alanda kaç konteyner/çadır var?
 - Bu şehrin plakası nedir?

- Herkes en fazla iki tane soru yazabilir. Sorusunu yazanlar ellerindeki kağıdı katlayarak ortada duran kutuya atsınlar. Tüm sorular kutuya atıldıktan sonra gönüllü olanlardan başlayarak kutudan bir soru çekmelerini ve çıkan soruyu cevaplamalarını isteyin.
- Her soru cevaplandığında sorunun cevabının doğru ya da yanlış olduğu söylenir. Bunun için soru gruptaki bir kişiyle ilgiliyse ona sorulabilir.

Yaş: 9+ yaş

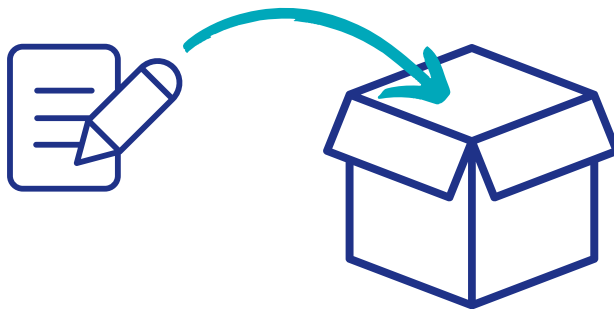
Hedef: Çocukların soru sorma, yazı yazma ve sözel ifade etme becerilerini destekleme, Çocukların birbirlerini ve yaşadıkları yeri daha çok tanımalarını sağlama

Süre: En az 20 dk (Etkinlik tüm güne ya da haftaya da yayılabilir)

Malzemeler: Kalem ve kağıt, kutu

- Eğer kendi yazdıkları bir soruyu çeken olursa değiştirmelerini söyleyin. Tüm sorular bitene kadar oyuna devam edin.
- Bir gönüllü kişi doğru cevap ve yanlış cevapları sayarak oyunun sonunda skoru aktarabilir.

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Oyunu daha heyecanlı hale getirmek için grubu iki küçük gruba ayırarak yarışacakları şekilde uyarlayabilirsiniz. Sadece yarışma gibi oyunlarda rekabetçi ortam çocukların birbirini üzecek davranışlarda bulunmasına neden olabileceği için bu uyarlamayı yaparsanız başlangıçta grupların birbirine saygılı davranması konusunda çocuklarla anlaşılması önerilir.

Kaynak: Bu etkinlik, [Az Malzeme ile Sıkıntıyla Baş Etmek Etkinlikleri Kitapçığı'ndan](#) uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 19: EL TİYATROSU

akademik gelişim, sosyal duygusal öğrenme

YÖNERGE

- Çocuklara yazı yazdıkları el dışındaki ellerini bir karaktere dönüştüreceklerini söyleyin. Karakteri kafalarında canlandırmalarını kolaylaştırmak için şu soruları sorabilirsiniz:
 - Bu karakter neye benziyor? Bir insan mı? Yoksa hayvan mı? Yoksa daha farklı bir canlı mı?
 - Nasıl biri? Sinirli mi? Neşeli mi? Duygusal mı? Utangaç mı?
 - Nasıl gözüküyor? Onu yansıtan fiziksel bir özelliği var mı? Uzun kulaklı mı? Dişleri var mı? Şapka mı takıyor? Saçı var mı? vb.
- Ardından keçeli kalemler ve mevcut malzemelerle ellerini karaktere dönüştürmelerini isteyin. Parmaklarını, avuç içlerini ya da kollarını da isterlerse kullanabilecekleri söyleyin. Siz de kendi elinize bir örnek hazırlayıp gösterebilirsiniz.

Yaş: 5+ yaş (Grup içerisinde bir ya da iki eli ampute olan, elini rahat kullanamayan çocuklar için bu etkinlik uygun değildir.)

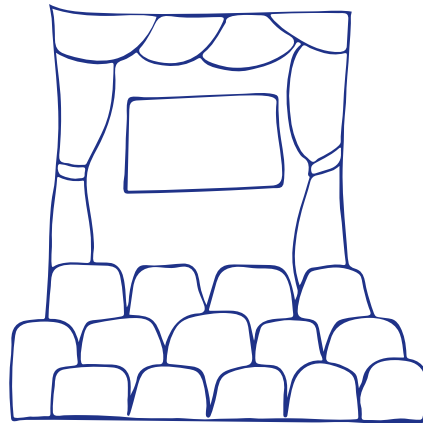
Hedef: Çocukların kendini ifade etme ve seslendirme becerilerini artırma, yaratıcı yazma ve düşünme kapasitelerini destekleme

Süre: En az 30 dakika (Grup büyüklüğüne göre süre değişebilir.)

Malzemeler: Masa, minder ya da örtü, keçeli kalemler, renkli kartonlar (isteğe bağlı), makas, yapıştırıcı, renkli kumaşlar

- Karakterler hazır olduktan sonra çocukların rastgele olacak biçimde ikili eş olmasını sağlayın. Çocuklardan yeni hazırladıkları elleri ile kendi karakterlerini eşlerine anlatmalarını isteyin. Anlatırken karakterin kendini anlatıyormuş gibi yapması gerektiğini belirtin. Seslerini değiştirebileceklerini, anlatırken hareketlerle duygu katabileceklerini açıklayın.

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Eğer zaman varsa ikili eşlerin küçük bir skeç hazırlamasını isteyerek tiyatro gösterisi düzenleyebilir ya da tamamen doğaçlama yapmalarını sağlayabilirsiniz. Doğaçlama olacaksa çocuklara bazı konuları vererek bunun üzerine ikili konuşma yapmalarını isteyebilirsiniz: birlikte yemek yapıyorsunuz, uzaya gidiyorsunuz, bir oyuncağı paylaşamıyorsunuz vb.
- Çocukların karakterlerini tanıttıkları bölüm, hazırladıkları skeç ya da doğaçlama çalışma üstüne biraz daha çalışmalarına alan açarak ebeveynlerin de çağrıldığı kısa bir gösteri organizasyonu düzenleyebilirsiniz.

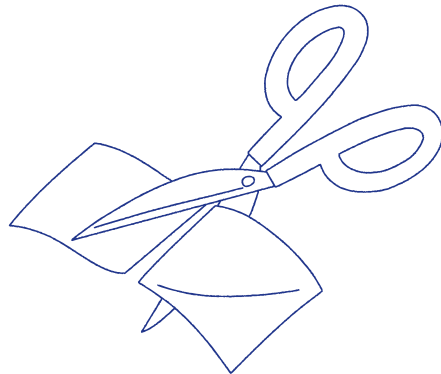
Kaynak: Bu etkinlik, *Az Malzeme ile Sıkıntıyla Baş Etmek Etkinlikleri Kitapçığı*'ndan uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 20: HİKAYE KÜPLERİ

grup dinamiği, akademik gelişim, sosyal duygusal öğrenme

YÖNERGE

- Her çocuğa aynı büyüklükteki kağıtları dağıtın. Zar yapmak için ihtiyaç duyulan şekli çocuklara göstererek her birinin ellerindeki kağıda yandaki şekilde de gösterilen birbirine birleşik kareler çizmesini isteyin. Eğer daha küçük yaşlarla çalışıyorsanız ya da daha az zamanınız varsa yandaki şeklin çıktısını A4 kağıda alarak çocuklara şablonu doğrudan verebilirsiniz.
- Ardından çocuklara her bir kareye istedikleri bir canlıyı, nesneyi, sembolü çizmelerini söyleyin. Örneğin yıldız, kuş, çiçek, masa olabilir. İsterlerse bu çizimi boyayabilirler. Çizimden hoşlanmayanlar çizim yerine yazmayı tercih edebilirler.
- Sonra makasla şekli kesmelerini, kareleri çizgilerden katlayıp yanlarında kalan yerlerden birbirine yapıştırarak bir zar, küp oluşturmalarını isteyin.
- Bu hikaye küpünü kullanarak bir çok yaratıcı hikaye oluşturma çalışması yapabilirsiniz.

Yaş: 5+ yaş

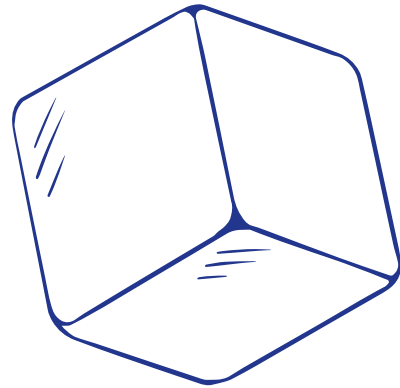
Hedef: Çocukların yaratıcılığını ve hayal gücünü destekleme, çocukların kendini ifade etme becerilerini artırma

Süre: En az 30 dakika (Grup büyüklüğüne göre süre değişebilir)

Malzemeler: A4 ya da A3 boyutunda kağıt yada karton, makas, yapıştırıcı, renkli boya kalemleri, cetvel

Tüm çocukların katılacağı bir alternatif şöyle olabilir:

- Gönüllü bir çocuk seçin. Zarı atsın ve zarda çıkan sembolün içinde geçtiği bir cümle ile bir hikaye başlatsın. Sonra yanındakine ya da gönüllü olan diğer çocuğa zarı versin. O da elindeki zarı atsın ve çıkan sembolün içinden geçtiği bir iki cümle ile hikayeye devam etsin. Tüm katılımcıların zarlarını atıp hikayeye eklemeler yapması ile etkinliğe devam edebilirsiniz.

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Zarın yüzeylerine çocuklar benzer şekiller çizebilirler, bu da hikayeyi sıkıcı hale getirebilir. Bunun için zar oluşturulurken zarların üstündekilerin birbirine benzememesinin, aynı olmamasının oyunu daha eğlenceli kılacağını çocuklara hatırlatabilirsiniz.
- Küçük yaşlarda hikaye tamamlama zor olabilir. Bu nedenle hikaye tamamlama yerine her zar atıldığında çocukların yeni bir cümle kurmalarını da isteyebilirsiniz..
- Etkinliği hikaye yazmak yerine birlikte şarkı sözü, şiir yazmaya dönüştürebilirsiniz.
- Yapılan zarlar aynı anda atılır. Çıkanlar tahtaya ya da çocukların göreceği şekilde büyük bir kağıda yazarak bu kelimelerin geçtiği bir hikaye yazmalarını isteyebilirsiniz. Çocuklar bireysel çalışarak sonra hikayelerini paylaşabilirler.

Kaynak: Bu etkinlik, *Az Malzeme ile Sıkıntıyla Baş Etmek Etkinlikleri Kitapçığı*'ndan uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 21: BUGÜN NASIL HİSSEDİYORSUN?

akademik gelişim, sosyal duygusal öğrenme

YÖNERGE

- Çocuklardan duyguları düşünmelerini ve akıllarına gelenleri söylemelerini isteyin. Mutlu, üzgün, korkmuş, yorgun, sevinçli, coşkulu, neşeli, güvende, sinirli, sıkın... Eğer üç dört duygudan fazla gelmiyorsa aşağıdaki gibi cümlelerle farklı duyguları hatırlamalarını ya da tanımlamalarını destekleyin:
 - Sınavlara girmeden önce neler hissedersin?
 - Oyun oynarken neler hissediyorsun? Mutlu olmak dışında?
 - Gün içinde yapacak bir şey bulamadığında ne hissediyorsun?
- Her çocuk listeden kendi istediği bir duyguyu seçsin, siz de listeden rastgele biçimde her çocuğa bir duygu verin. Çocuklara birbirlerine çizdikleri duyguları söylememelerini rica edin.
- Her çocuğa kağıdı ikiye bölerek bu iki duyguyu çizmesini isteyin. Bir insan surati, bir hayvan ya da bir bitki ya da duygunun onda uyandırdığı soyut bir resim üzerinden anlatabilirler.

Yaş: 5+ yaş

Hedef: Çocukların duygu dağarcığını geliştirme ve duygularını tanımlama konusunda destekleme, Çocukların kendini ifade etme becerilerini artırma

Süre: En az 30 dakika

Malzemeler: Kağıt, boya kalemleri, müzik (uygun koşullar varsa)

- Eğer mümkünse sakın bir müzik açarak çocukların çizimlerini yapmalarını bekleyin. Çocuklara çizimlerinin altına duyguları yazmamalarını isteyin.
- Ardından tüm çizimler bitince çocukların boylarının erişebileceği bir yere çizimlerini asın. Çocuklardan çizimlerin hangi duygu ile ilgili olabileceğini tahmin etmelerini isteyin. Ardından çizimleri yapanlar hangi duyguyu aktarmak istediklerini belirtsinler.
- Duygu çizimlerini sadece bu etkinlikte değil çocuklarla etkinlikler başlarken ya da etkinlikler biterken de “nasıl hissediyorsun?” sorusu sorulduğunda hatırlamaları için kullanabilirsiniz. Ayrıca yeni duygular ifade edildikçe yeni çizimler de ekleyebilirsiniz.

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Duygular üzerine konuşurken çocukların afet sürecine dair yaşadıkları deneyimler, eski anıları canlanabilir ve bunları aktarabilirler. Burada kolaylaştırıcılar olarak aktif bir şekilde çocukları dinlemek önemlidir. Her çocuğa içten paylaşımı için teşekkür edebiliriz. Bazı çocuklar ise paylaşmak istemeyebilir, geri durabilir. Burada da çocukları zorlamamak çok önemlidir. Sadece etkinlik devam ederken iyi gözlem yapmak, duyguları çizmek istemezlerse onlara etkinlikte başka roller vermeyi önererek etkinliğe dahil etmek işe yarayabilir.
- Paylaşımlar sırasında çocuğun ruh sağlığı açısından sizi endişelendiren bir durum olursa içinde yer aldığınız kurumun sorumlusuna bu durumu iletebilir, çalıştığınız bölgede ruh sağlığı konusunda destek çalışmaları yapan kişilerle temas kurabilirsiniz. Burada önemli bir nokta; çocuğun etkinlik sırasındaki özel paylaşımını onun bilgisi olmadan paylaşmamanız, bu etkinlik sırasında sadece eğer isterse çocuğun destek almasının iyi olacağını paylaşmanız yeterlidir.

Kaynak: Bu etkinlik, *Az Malzeme ile Sıkıntıyla Baş Etmek Etkinlikleri Kitapçığı'ndan* uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 22: RASTGELE ŞEKİLLER

akademik gelişim, sosyal duygusal öğrenme

YÖNERGE

- Çocuklara boş kağıtları dağıtın. Dinlemekten hoşlandıkları bir müzik eşliğinde gözlerini kapatarak ya da zor gelirse kapatmayarak kağıda ya da defterlerine rastgele çizimler yapmalarını isteyin.
- Kendilerini ve ellerini rahat bırakarak dalgalı, yuvarlak, keskin, karmaşık, iç içe, içinden nasıl geliyorsa çizimler yaparak bir süre hayal kurabileceklerini söyleyin.
- Ardından gözlerini açtığında çıkan şekilleri boyayarak ya da bir şeylere benzeterek boyamaları isteyin.
- Çocuklar bitirdikçe yeni sayfalar vererek yeni boyama sayfaları oluşturmalarını isteyebilirsiniz. Çocukların rastgele şekillerle hazırladıkları boyama sayfalarını birbirleri ile değiş-tokuş yapmaları gibi uyarlamalar da yapabilirsiniz.

Yaş: 5+ yaş

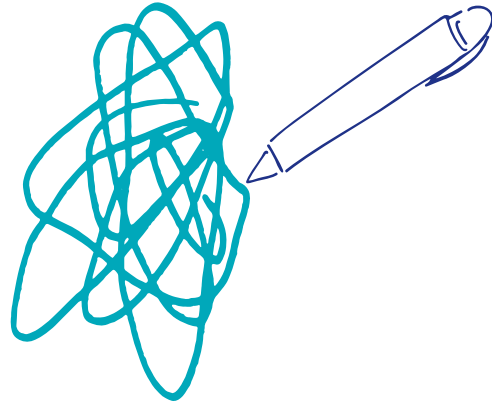
Hedef: Çocukların hayal gücü ve yaratıcılığını destekleme

Süre: En az 20 dakika

Malzemeler: Boş kağıt, keçeli kalemler, renkli boyalar, müzik (uygun koşullar varsa)

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Büyük yaş grubu çocuklarla şekilleri bir şeylere benzetme etkinliğini daha rahat uygulayabilirsiniz Küçük çocuklar için ise kendilerine boyama kitabı hazırladıkları söyleyerek özgürce boyamalarını isteyebilirsiniz.

Kaynak: Bu etkinlik, *Az Malzeme ile Sıkıntıyla Baş Etmek Etkinlikleri Kitapçığı'ndan* uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 23: NESNELERLE HAKLARIM SERGİSİ

grup dinamiği, çocuk hakları

YÖNERGE

- Çocukların konuşulacak konu hakkında düşünmesini sağlamak için şu sorularla başlayabilirsiniz:
 - Çocuk hakları diye bir şey duydunuz mu?
 - Çocuk haklarını bir nesneye benzetmeniz ne olurdu?
- Üzerine düşünme aşaması bittikten sonra etkinliğe katılan çocuk sayısına göre gruplar oluşturun. Aşağıdaki hakların her birini küçük kağıt parçalarına yazın ya da çıktı alabilirsiniz. Her grup ekteki kartlardan en az 4-5 hak maddesi seçsin.

Yaş: 9+yaş

Hedef: Çocukların insan hakları ve çocuk hakları üzerine düşüncelerini destekleme

Süre: En az 60 dakika

Malzemeler: Kağıt, kalem, Söz Küçüğün Kutu Oyunu Hak Kartları

- Gruplar seçtikleri her hakla ilgili birlikte çalışarak bir nesne de seçsinler. Nesne seçerken kendilerine şu soruları sormaları kolaylaştırıcı olabilir:
 - Bu hak hangi durumları, konuları kapsar?
 - Bu hakkı simgeleyen nesne ne olabilir? Bu hakla nesnenin nasıl bir ilişkisi var? Nesnenin rengi, tadı, kokusu, özellikleri bu hakla ilgili neler söyleyebilir?
- Nesnelere seçtikten sonra her grup kendi belirlediği bir tekniğe göre nesnelere yerleştirebilir. Gruplar kendi kompozisyonunu bir masa üzerinde ya da yerde oluşturabilir. Burada nesnelere rastgele koymamaları; yönü, duruşu ve diğerleriyle olan uzaklığını düşünceleri ve anlatmak istediklerine odaklanmalarının önemli olduğunu hatırlatın.

- Daha sonra gruplar sırayla diğer grupların sergisini gezsin. Tüm çocukların sergiyi gezmesi ve hangi nesnenin hangi hakkı temsil ettiğini tahmin etmesi için biraz süre verin.
- Gruptan bir kişi çalışmayı diğer gruptaki çocuklara şu soruları cevaplayarak anlatmalı:
 - Bu nesnelere neden seçtiler?
 - Nesnelere neden bu şekilde yerleştirdiler?
 - Çalışmalarının en önemli/en dikkat çekici yeri neresi?

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Çocuk sayısına göre bu etkinlik bireysel olarak da uygulanabilir.
- Çocuklardan nesnelere bulması isteneceği için, nesne seçebilecekleri bir çadır ortamı yoksa etkinlik güvenli bir bahçe ya da park alanı olduğu takdirde açık alanda da uygulanabilir. Nesne bulmak konusunda zorlanabilecekleri bir ortam varsa düşündükleri nesnelere çizdikleri kağıtları mekana asarak resim sergisi yapabilirler.
- Sergilerin gezildiği bölümü daha eğlenceli hale getirmeye çalışabilirsiniz. Örneğin sergiye girerken çocukların davetiye kullanması, müzik eşliğinde gezmesi, açılış yapılması gibi yöntemler kullanılabilir.
- Eğer imkan olursa Çocuk Hakları Sözleşmesi Animasyon Filmini izletebilirsiniz. Ya da çocuk haklarının yer aldığı çocuk dostu kitapçığa birlikte göz atabilirsiniz. Bu kaynaklardan yararlanarak ekteki hak maddelerini değiştirebilir, çeşitlendirebilirsiniz.

Kaynak: Bu etkinlik, Söz küçüğün Kutu Oyunu Etkinlik Kitapçığı'ndan "Nesnelerle Haklarım" etkinliğinden uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 23: NESNELERLE HAKLARIM SERGİSİ

EK

KATILIM VE BİRLİKTE HAREKET KARTI

Biliyor musun?

Seni ilgilendiren tüm konularda **fikrini söylemeye hakkın** var.

Tüm insanların görüşlerine değer veriliyor.

İstedğin **derneğe üye olabilirsin** hatta **dernek de kurabilirsin**.

Unutma; herkes senin görüşlerini dikkate alıyor.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

ADALET İÇİN HUKUK KARTI

Biliyor musun?

Adil bir dünyada yaşamaya hakkın var.

Hukuk önünde herkes eşit kabul ediliyor. Herkesin **adil olarak yargılanmaya** hakkı var.

Suçlu ispatlanmadıkça herkes masum kabul ediliyor.

Tüm insanlar **haklarını aramak** için harekete geçebiliyor.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

DİNLENME VE TATİL KARTI

Biliyor musun?

Herkesin **dinlenmeye, eğlenmeye ve tatil yapmaya hakkı** var.

Oyun oynama hakkın da var.

Herkes **yeteneklerini ve yaratıcılığını** ortaya çıkarmak için boş vaktini dilediği gibi geçirebiliyor.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

DOĞA KORUMA KARTI

Biliyor musun?

Yaşadığın **dünyayı tüm canlılarla paylaşıyorsun**.

Tüm canlıların **sağlıklı ve güzel bir yaşam sürmeye hakkı** var.

Böylece **tüm canlılarla uyum içinde yaşıyorsunuz**.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

ESİTLİĞE EVET! AYRIMCILIĞA HAYIR!

Biliyor musun?

Fiziksel olarak ya da herhangi başka bir özelliğinle **herkesten farklı olabilirsin**. Yine de tüm diğer insanlarla eşitsin.

Herkesin, farklılıklarıyla eşit olarak yaşamaya hakkı var.

Hiç kimse **ayrımıcılığı uğramıyor**.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

BARIS İÇİNDE ÖZGÜRCE YAŞAM KARTI

Biliyor musun?

Herkes özgür doğar, **tüm insanlar gibi sen de özgürsün**.

Herkesin **güven içinde özgürce yaşama hakkı** var.

Tüm dünyadaki **insanlar birbirinin haklarına saygı gösteriyor**.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

DÜŞÜNCE VE İNANÇ ÖZGÜRLÜĞÜ KARTI

Biliyor musun?

Düşünmeye ve **düşündüğünü söylemeye hakkın** var.

Kitle iletişim araçlarını kullanarak bilgi alıp verebiliyorsun.

Söylediklerin dikkate alınıyor.

Herkes **birbirinin inancına saygı** duyuyor.

İnanadığın dini uygulamaya ve ibadet etmeye hakkın var.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

EĞİTİM KARTI

Biliyor musun?

Temel eğitim herkes için zorunlu ve parasız olarak sunuluyor.

Tüm insanların **eğitim alma hakkı** var.

Herkesin **eşit şartlarda orta ve yüksek öğrenim** yapmaya da hakkı var.

Eğitim olarak **haklarını da öğrenebiliyorsun**.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

KÜLTÜR, SANAT VE BİLİM KARTI

Biliyor musun?

Herkesin **kültürel ve sanatsal yaşama katılmaya hakkı** var.

Bilimsel gelişmelerden herkes yararlanabiliyor.

Senin de **kültür, sanat ve bilime katılman** için uygun ortamlar yaratılıyor.

Toplumda **bilim, sanat ve edebiyat ürünlerini yaratanların hakları** korunuyor.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

ÖZEL KORUMA KARTI

Biliyor musun?

Çocuk olduğun için sana özel hakların var.

Yetişkinler de bunları kullanman için uygun ortamı yaratıyor.

Herkes **çocukların yararını gözetiyor**,

Katılımını sağlıyor.

Ve çocukları koruyor.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

ÖZEL YAŞAM KARTI

Biliyor musun?

Sadece **sana ait özel bir yaşamın** var.

Bir kimliğin var ve bir ülkenin yurttaşısın.

Özel eşyalarını, odanı ya da evini kimse karıştırmıyor.

Herkesin **haberleşmeye ve iletişim kurmaya hakkı** var.

Ve uygun bir yaşa geldiğinde **herkes istediği kişiyle bir aile kurabiliyor**.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

SAĞLIK VE ELVERİŞLİ YAŞAM KARTI

Biliyor musun?

Tüm insanların **sosyal güvencesi** var.

Geleceğin ve sağlığın her zaman, her koşulda güvence altında.

Tüm insanların **güvenli, sağlıklı ve elverişli bir ortamda yaşama hakkı** var.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

İŞ GÜÇ KARTI

Biliyor musun?

Tüm insanların istediği ve sevdiği bir işte çalışmaya hakkı var.

İnsanlar **güvenli bir ortamda çalışıyor**.

Herkes **yaptığı iş için adil bir ücret** ödeniyor.

Herkesin bir **sendikaya üye olmaya hakkı** var.

Çalışma koşulları kötüyse, çalışan kişiler **toplu pazarlık ve grev haklarını** kullanabiliyorlar.

Çocuklar ancak **uygun yaşa geldiklerinde, yaşamlarını, gelişimlerini ve eğitimlerini olumsuz etkilemediği** sürece çalışabiliyorlar.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

KIRMIZI KART

Biliyor musun?

Hiç kimseye **fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet uygulanmıyor**.

Hiç kimse köle gibi kullanılmıyor.

Sorunlar asla şiddet yoluyla çözülmeye çalışılmıyor.

Çocuklar hapis cezası gerektirecek kadar kötü bir şey yapmış olsalar da, **çocukları özgürlüklerinden mahrum bırakacak bir ceza verilmiyor**.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

SERBEST DOLAŞIM VE SİĞİNMA KARTI

Biliyor musun?

İstedığın yere **güvenli** bir biçimde **seyahat etmeye hakkın** var.

Eğer bir toplumda insanların yaşam hakları tehlikedeysse, o toplumdaki **başka bir topluma sığınmaya hakları** var.

Haklar! Hepsisi! Her zaman! Herkes için!

ETKİNLİK 24: DUYGULARLA HAKLARA ADIM ADIM

çocuk hakları, sosyal duygusal öğrenme

YÖNERGE

- Çocukların duygulara dair çeşitli cevaplar vermesini kolaylaştırmak için siz duyguları öncesinde yazın ve yere dizin. Çocukların bu kartlara bakarak ilham almasını ve hissettikleri duyguları bulmasını sağlayın. Bunu yaparken duygu posterini kullanabilir ya da yazmak yerine bu posterin çıktısını alıp asabilirsiniz.
- Etkinliğin öncesinde etkinlik sonunda yer alan olaylardan kişi sayısı kadar seçin. Bu olayları kağıtlara yazın ya da çıktı alın.
- Hazırladığınız duygu kartlarını yere dizin. Çocukların çember şeklinde oturmasını sağlayın ve bu kartlara bakarak ilham almasını ve hissettikleri duyguları bulmasını sağlayın.
- Çocuklara “bugün nasıl hissediyorsunuz?” sorusunu sorun ve dağıttığınız kağıt ve kalemleri kullanarak hissettikleri duyguları kağıda yazarak kutuya atmalarını isteyin.
- Etkinliğin öncesinde kağıtlara yazdığınız ya da çıktı aldığınız olayları çocuklara rastgele dağıtın.
- Çemberin ortasına geçecek bir gönüllü aradığınızı söyleyin ve bu kişinin kutudan bir duygu seçerek yüksek sesle okuyacağını anlatın.

Yaş: 9+ yaş

Hedef: Çocukların günlük hayatlarında karşılaştıkları olaylar ile kendi hakları arasında ilişki kurmalarını sağlama, günlük yaşamda karşılaşılan haksızlık durumlarında çocukların hangi duyguları hissettikleri üzerine konuşarak empati becerisini destekleme

Süre: En az 40 dakika

Malzemeler: Kağıt, kalem, kutu, Söz Küçüğün mavi olay kartları, duygu kartları

- Gönüllü seçildikten sonra kutudan bir duygu seçecek. Bu arada çemberdeki diğer çocuklardan daellerindeki olay kartlarına bakmalarını ve o kartlardaki kişilerin arasında seçilen duyguyu hisseden biri olduğunu (kendileri ya da cevaplardaki kişilerin) düşünüyorlarsa ayağa kalkmalarını isteyin.
- Gönüllünün ayağa kalkanlardan söz almak isteyenlere söz vereceğini söyleyin. Söz alan kişinin olayı ve neden bu duyguyu hissetmiş olabileceğini açıklamasını isteyin.
- İlk denemeden sonra etkinliğin yönetimini ortadaki gönüllüye bırakabilirsiniz. Eğer ihtiyaç duyarsa hatırlatmalar yapınız.

Kolaylaştırıcıya notlar:

- En fazla 25 çocukla uygulanabilir.
- Çocuklardan gelen cevapların doğru ya da yanlış olması önemli değildir. Çocukların nedeni yeterince açıklamadığı düşünülürse tekrar olaya dönülerek birlikte düşünülebilir.
- Olayları her çocukta ikişer olacak şekilde dağıtabilirsiniz. Çocuk sayısı az ise üçer, dörder de dağıtabilirsiniz. Grupta olaylardakine benzer deneyimleri olan çocuklar varsa bazılarını değiştirmek, uyarlamak ya da kullanmamak mümkün olabilir.

Kaynak: Bu etkinlik, Söz küçüğün Kutu Oyunu Etkinlik Kitapçığı'ndan uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 23: NESNELERLE HAKLARIM SERGİSİ

EK 1

<p>Ailen güzel sanatlarda okumanı onaylamıyor. Mühendis olmanın daha uygun olacağını söylüyorlar.</p>
<p>Okulda fotoğraf kulübü kurmak istiyorsunuz. Öğretmeniniz ve aileniz derslerinizden geri kalırsınız diye desteklemiyor.</p>
<p>15 yaşındasın. Hem okula gidiyorsun hem de kuaförde çalışıyorsun. 3 haftadır işlerden dolayı okula gidemedin.</p>
<p>4 yaşındaki kardeşin merak ettiği konularda babana sürekli sorular soruyor. Baban da "Of sıkıldım, sus artık" diyor.</p>
<p>Annen, küçüklüğünde Afrika'dan gelmiş. Bazı arkadaşların seni "kara böcek" diye çağırıyorlar. Bundan hoşlanmıyorsun.</p>
<p>Büyükler seçimlerle ilgili konuşuyorlar. Sen de fikrini söylemek istedin ama "Sen sus, bacak kadar boyunla her şeye karışma!" dediler.</p>
<p>13 yaşındasın. Mevsimlik işçi olarak çalışmak için nisan ayında okulu bırakıp ailenle birlikte tarlaya gittin.</p>
<p>Belediye, otobüs seferlerinde değişiklik yaptı. Mahallenizden şehir merkezine giden otobüs hattını çok yolcusu olmadığı için kaldırdı.</p>
<p>Yarıyıl tatilinde sınava hazırlanmak için bütün gün kursa gitmek zorundasın. Çok sevdiğin halde gitar çalmaya vakit kalmıyor.</p>
<p>Mültecisin ama mahalledeki bir grup genç "kendi ülkeneye geri dön" diyerek sürekli sana baskı yapıyor.</p>
<p>Ödevini yapmadın. Ablan da sinirlenip sana tokat attı.</p>
<p>Belediye oyun alanınıza otopark yapmaya karar verdi.</p>
<p>Sen mağazadan çıkarken alarm çaldı. Kasiyer "hırsız var" diyerek sana doğru koştu.</p>
<p>7. sınıftasın ve derslerinde başarısız olduğun için ailen seni okuldan almak istiyor.</p>

ETKİNLİK 23: NESNELERLE HAKLARIM SERGİSİ

EK 1 - devam

<p>Kuzenin dersleri çok iyi. Baban her fırsatta, onun başarısından, senin başarısızlığından söz ediyor.</p>
<p>Bilgisayarda oyun oynuyorsun. En zor bölümü geçmek üzereyken annen ders çalışman için bilgisayarını kapatıyor.</p>
<p>Eve alınan gazetede seni çok rahatsız eden bir sürü fotoğraf var.</p>
<p>Mahallenizde farklı kökenden insanlar yaşıyor ancak birbirleriyle sürekli kavgalılar. Kendini güvende hissetmiyorsun.</p>
<p>12 yaşındasın. Ailen yoksul olduğu için pazarda yük taşıyorsun yapıyorsun.</p>
<p>Görme engellisin. Yaşadığın yerde eğitim görebileceğin, uygun bir okul yok.</p>
<p>Ne zaman aile içinde bir fikrini söylemek istesen "Çocuklar her lafa karışmaz!" cümlesiyle karşılaşıyorsun.</p>
<p>Okula giderken geniş bir caddeden geçmek zorundasın ama yaya geçidi yok.</p>
<p>Sahilde oyun oynayan çocuklar küçük deniz kaplumbağalarını bulup en uzağa atmaya oynuyorlar.</p>
<p>Kardeşin gizlice senin günlüğünü okumuş.</p>
<p>Yaşadığınız kentte, su sıkıntısı var. Suyu daha az kullanmanız gerekiyor. Ama mahalleli halı ve araba yıkamaya devam ediyor.</p>
<p>Mahallendeki belediyeye ait gençlik merkezini hiç bir neden söylemeden kapattılar.</p>
<p>Arkadaşların konuşma şeklinden dolayı sana gülüyor. Bu yüzden sınıfta konuşmak istemiyorsun.</p>
<p>İzlediğin haber programında sürekli seni rahatsız eden şiddet görüntüleriyle karşılaşıyorsun.</p>
<p>Eğitim sistemi değişti ama çocuklara görüşleri sorulmadı.</p>
<p>Büyükler sana sürekli "sen kızsın, futbol oynayamayacaksın" diyor.</p>
<p>Bir üst sınıftan okul arkadaşın sık sık internetten seni tehdit ediyor.</p>
<p>Anne ve baban cezaevine girdi. Bu süreçte sana bakacak kimse yok. Bu durumda devletin korumasın altına alarak bir çocuk yuvasına yerleştirdin. Anca yuvada kalmaktan memnun değilsin.</p>

ETKİNLİK 25: ANLAT-BUL BAKALIM

grup dinamiği, akademik gelişim, çocuk hakları, sosyal duygusal öğrenme

YÖNERGE

- Etkinlik öncesinde etkinlik yönergesi sonunda yer alan olay kartlarından çıktı alın ya da kendiniz hazırlayın. Olay kartlarını "Duygularla Haklara Adım Adım" etkinliğindeki olaylar üzerinden çoğaltabilirsiniz.
- Çocukları gruplara ayırın.
- Her grubun içinde aynı sayıda çocuktan oluşan iki takım birbirine karşı oynayacaktır. Örneğin A takımından bir çocuk B takımından bir çocuğa karşı oynayacaktır. Bu iki çocuğun birbirlerinin yazdıklarını görmeyecek şekilde yan yana oturmalarını sağlayın.

Yaş: 9+ yaş

Hedef: Çocukların günlük hayatlarında karşılaştıkları haksızlıkları fark etmeleri ve haklarını korumak için yaratıcı çözümler bulmaları

Süre: En az 40 dakika

Malzemeler: Kağıt kalem, puanları yazabileceğiniz bir tahta ya da büyük bir kağıt, (tüm takımların rahatça görebildiği bir şekilde yerleştirilecek) olay kartları

- Her takım 0 puanla başlar, 10'a ulaşan takım oyunu kazanır. (Burada süreye ve gruptaki çocuk sayısına göre bu puan artırılabilir.) Yaşı en küçük olan çocuk kimse oyuna ilk o başlayacaktır.
- Olay kartlarını karıştırın ve masaya/yere ters şekilde koyun. Oynayacak çocuklara iki seçenekleri olduğunu söyleyin ve aşağıdaki yönergelerde yazdığı şekilde ikisini de açıklayın. Ardından kendilerine Anlat ya da Bul seçeneklerinden birini seçmesini isteyin.

Anlat Seçeneği:

- Sıradaki çocuk olay kartlarından bir tane seçer. Olay kartındaki durumu konuşmadan hareketlerle ya da çizerek anlatır. Anlatan çocuğun 1 kez pas geçerek olay kartını atlama hakkı vardır. Kendi takımındakiler olayın ilgili olduğu hakkı bilirse 2 puan kazanırlar. Bilemezlerse diğer takıma sorulur. Diğer takım bilirse 2 puan onların takımına gider.

Bul Seçeneği:

- Sıradaki oyuncu olay kartlarından bir tane seçer ve okur. "Bu konuda ne yaparsın?" sorusunu sorar. Her takımdaki tüm çocuklar cevaplarını konuşmadan 1 dakika içerisinde önlerindeki kağıtlara yazarlar. Süre bittiğinde her çocuk kendi yazdığını okur. Olay kartını okuyan çocuk önündeki kartta yazan hak temelli cevabı okur. Cevaplara bakılarak hak temelli cevaba en yakın cevabı yazan çocuğun takımı iki puan kazanır.

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Bu etkinliği kalabalık bir çocuk grubuna uygulayacaksanız her grupta bir kolaylaştırıcının olması takibinizi kolaylaştırabilir.
- Çocuk sayısı az ise -örneğin 10 çocuk ise - beşer kişilik iki takım olarak oynatabilirsiniz. Eğer daha fazla çocuk varsa -örneğin 30 çocukla oynayacaksanız- 6 kişilik gruplara ayırabilir, her grubun 3 kişiye 3 kişilik iki takım olarak oynamasını sağlayabilirsiniz.

Kaynak: Bu etkinlik, Söz küçüğün Kutu Oyunu Etkinlik Kitapçığı'ndan uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 25: ANLAT-BUL BAKALIM EK

Diyelim ki,

ailen güzel sanatlarda okumayı onaylamıyor. Mühendis olmanın daha uygun olacağını söylüyorlar.

Bu konuda ne yaparsın?

Bu benim hayatım mı yoksa onların mı? Bunu düşüncelerimi isterim.

1. **5**

Haklılar, zaten güzel sanatlarda okuyup da ne yapacağım?

2. **5**

Futbolcu olmak isteyen kardeşime de mühendis olması için başka yaparlarsa kabul ederim.

3. **-5**

İlgili Hak Kartları

KATILIM VE BİRLİKTE HAREKET KARTI
EĞİTİM KARTI

1

Diyelim ki,

büyükler sana sürekli "sen kızsın, futbol oynamayacaksın" diyor.

Bu konuda ne yaparsın?

Kendime ilgilenecek başka bir spor bulurum.

1. **5**

Bir sürü kadın futbolcu olduğunu anlatmaya çalışırım.

2. **5**

istediğim sporu yaptırmamalarının bir haksızlık olduğunu söylerim.

3. **5**

İlgili Hak Kartları

EŞİTLİĞE EVET! AYRIMCILIĞA HAYIR!
DİNLENME VE TATİL KARTI

81

Diyelim ki,

yaşadığınız kentte, su sıkıntısı var. Suyu daha az kullanmanız gerekiyor. Ama mahalleli halı ve araba yıkamaya devam ediyor.

Bu konuda ne yaparsın?

Belediye biraz daha sıkı denetim yapmalı diye düşünürüm.

1. **5**

Annem de halıları yıkıyor. Komşuya neden kızayım ki?

2. **5**

Suyun önemi hakkında komşularımızı uyarmaya çalışırım.

3. **5**

İlgili Hak Kartları

DOĞA KORUMA KARTI
SAĞLIK VE ELVERİŞLİ YAŞAM KARTI

68

Diyelim ki,

sahilde oyun oynayan çocuklar, küçük deniz kaplumbağalarını bulup en uzağa atmaca oynuyorlar.

Bu konuda ne yaparsın?

Eğlenceli bir oyun! Ben de onlara katılırım.

1. **-5**

Kaplumbağalarla bu şekilde oynayarak onlara zarar verdiklerini söylerim.

2. **5**

Kaplumbağalara yazık tabii ama çoluk çocukla uğraşamam.

3. **-5**

İlgili Hak Kartları

KIRMIZI KART
DOĞA KORUMA KARTI

57

Diyelim ki,

bütün gün kursta olan ağabeyin eve geldi. Matematik ödevin için yardım istiyorsun, televizyon seyretmek istediğini söylüyor.

Bu konuda ne yaparsın?

Ağabeyimin bana yardım etmesi lazım. Yoksa anneme şikayet ederim.

1. **-5**

Ağabeyimle daha sonra çalışmak için anlaşırım.

2. **5**

Madem yardım etmiyor; ben de sürekli konuşur, televizyon izlemesini engellerim.

3. **-5**

İlgili Hak Kartları

DİNLENME VE TATİL KARTI
ÖZEL YAŞAM KARTI

59

ETKİNLİK 26: GENÇ MUHABİRLER

grup dinamiği, akademik gelişim, çocuk hakları

YÖNERGE

- Etkinlik öncesi çalışmanın yapılacağı yerin kuşbakışı olacak şekilde kabataslak bir haritasını çıkartın ve bu haritayı çalışma grubu kadar çoğaltın. Ayrıca etkinlik alanında sağlık, güvenlik ve çevreyle ilgili birkaç durum seçin. (Örneğin tuvaletler, yemekhane, çöplerin toplanması ile ilgili uygulamalar gibi)
- Etkinliğe başladığınızda çocuklara muhabirlerin gazetelerde ve televizyonlarda ne yaptıklarını sorun. Cevapları aldıktan sonra onların da yaşadığı yerde olanları takip eden birer muhabir olacaklarını; sağlık, güvenlik ve çevre ile ilgili yaşadıkları toplulukta ne durumda olduklarını çektikleri fotoğraflarla ortaya koyacaklarını söyleyin.
- Çocukları 3-4 kişilik gruplara ayırın. Gruplardan her birine aşağıda sıralanan özel görevlerden birini verin ya da seçmelerini sağlayın. Gruplar bu görevleri yerine getirirken daha önce hazırladığınız kuşbakışı haritalarını kullanacaklar.

Yaş: 9+ yaş

Hedef: Hakları tanıma, savunma ve ihlalleri sona erdirmeye aktif katılıma yönelik, işbirliği temelli beceriler geliştirme

Süre: 60 Dakika + 60 Dakika (Bir gün içerisinde sabah ve öğleden sonra olacak şekilde iki oturum planlanmalıdır.)

Malzemeler: Not almak ve çizim yapmak için defter ve kalem, grup sayısı kadar etkinlik alanının kabataslak kuşbakışı haritası, cep telefonu

a) Bu grup yaşanılan yerdeki güvenlik koşullarını inceleyebilir. (örnek: yangın söndürme aletlerinin nerede olduğu ve kullanıma hazır durumda olup olmadıkları, çocukların acil durumlarda ne yapılması gerektiğini bilip bilmedikleri vb.)

b) Bu grup yemek yenilen yerlerle ilgili incelemeler yapabilir. (Örnek: yemek yapılan yerlerde hijyen kurallarına uyuluyor mu? Hazırlanan yiyecek ve içeceklerin besleyici özellikleri konusunda bilgi veriliyor mu? Çadırkentte kullanılan suyun temiz olması için gerekli denetimler yapılıyor mu? vb.)

c) Bu grup yaşanılan yerdeki trafik durumunu gözden geçirebilir. (Örnek: Bölgede yayaların ulaşımı, karşıdan karşıya geçebileceği güvenli yerler var mı? Sokaklar ve kaldırımlar düzgün ve bakımlı mı? Geceleri sokak lambaları yanıyor mu? vb.)

d) Bu grup çevreyle ilgili konulara yoğunlaşabilir. (Hava kalitesini öğrenmenin yolları var mı? Yakın çevrede çocukların kullanımına uygun yeşil alanlar bulunuyor mu? Çadırkentte herkesin kullanımına açık alanlar temiz mi? Çöpler düzenli toplanıyor mu? vb.)

- Gruplara konularını ele alıp tartışmaları ve konularıyla ilgili kanıtları nasıl bulacaklarını planlamaları için zaman verin. Belirli alanlara girebilmek için kimlerle görüşmeleri gerektiği konusunda fikir verebilirsiniz ama görev dağılımına kendileri karar versinler. (Örnek: Her grup içinde bir çocuk çekilen fotoğrafların, yapılan çizimlerin başlıklarını not alabilir, diğeri bu resmin kendi hayatlarına etkisini ilişkilendirebilir, bir başkası da durumla ilgili neler yapılabileceğine ilişkin öneriler hazırlayabilir.)
- Öğleden sonra yapılacak buluşmaya kadar muhabirlik yapacaklarını ve öğleden sonra buldukları haberlerin sergileneceğini söyleyin. Bu yüzden öğleden sonraki oturuma gelmeden önce aşağıdaki bilgilerin olduğu tek sayfalık gazeteyi hazırlamak için hazırlıklı olmalarını isteyin ve öğleden önce gazeteyi hazırlamaları için 20 dakika verin.

a. Gazetenin adı

b. Gruptaki çocukların adları

c. Nerede ne zaman çekildiği ve neyi gösterdiğini anlatacak şekilde her fotoğrafa/çizime bir başlık

d. Haklarının korunup korunmadığına dair görüşler

e. Kendilerini mutlu/mutsuz eden durumlara dair görüş ve öneriler

- Daha sonra her gruba diğer grupların gazetelerini incelemeleri için 10-15 dakikalık süre verin.

- Tüm çocukların incelemeleri bittikten sonra aşağıdaki soruları sorarak etkinlik hakkında bilgi alın.
 - Muhabirlik işini sevdiniz mi? Kolay ve zor gelen yanları nelerdi?
 - İçinde bulunduğunuz çevre hakkında herhangi bir şey öğrendiniz mi? Fotoğraf ve yazı düşündüklerinizi ifade etmekte yeterli oldu mu?
 - Yaşadığınız çevrede haklarla ilgili neler öğrendiniz? Olumlu ve olumsuz örnekler hangileriydi?
 - Bu hakları daha ileriye götürmek için kimlere hangi önerileri verebiliriz?

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Bu etkinliğin sadece haksızlıklara yönelik değil aynı zamanda iyi giden şeylerin de değerlendirilmesine yönelik olduğunu vurgulayın. Konuştuğunuz konularda koruyucu ve iyi iş yapanların tanınmasının da önemli olduğunu belirtin.
- Eğer katılımcılarla çocuk hakları konusunda daha önce çalışmadıysanız BMÇHS Madde 3.3, Madde 24 ve Madde 27'yi büyük kâğıdın üzerine yazarak bunların anlamını çocuklarla tartışabilir, çevrelerinde bu hakların ihlal edildiğini bildikleri örnekleri sorabilirsiniz.
- Etkinlikte katılımcıların kimi yerel kurumlara ve kişilere eleştirel yaklaşması mümkün olabileceği için etkinlik öncesi bu kişileri ve kurumları çocukların muhabirlik için ziyarette bulunacağı konusunda bilgilendirmek iyi olacaktır..
- Eğer fotoğraf makinesi bulup kullanmak mümkün değilse katılımcılar gördüklerini sözlerle, resim yaparak veya ses kayıt cihazına alarak ortaya koyabilirler.
- Cep telefonları ya da varsa dijital fotoğraf makineleri kullanılabilir (fotoğraf kullanmak isterlerse; kolaylaştırıcıların gözetiminde ve çocukların yaşları dikkate alınarak)
- Etkinlikte muhabirlik yapılan kurumlar okullar veya diğer kamu kurumlarıysa, bu tür yerlerin yetkilileriyle işbirliği ve/veya izin için onay almaya çalışın. Sergi çalışmasını bu tür yetkili kişilerle buluşturmak yapılan işin etkisini ve gerçekliğini daha fazla arttırır.
- Bu etkinlik, haklarla ilgili diğer temalarda da muhabirlik için kolaylıkla uyarlanabilir (örneğin şiddet, cinsiyet eşitliği, engelli veya sığınmacı çocuklar, bilgiye ulaşım, oyun ve serbest zaman gibi).

Kaynak: Bu etkinlik, *Pusulacık: Çocuklar için İnsan Hakları Eğitimi Kılavuzu'ndan* uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 27: ZABDERFİLİO

çocuk hakları, sosyal duygusal öğrenme

YÖNERGE

- Sahne düzenliğini hazırlayın ve Zabderfilio'yu temsil eden bir kukla yapın. Zabderfilio, farklı hayvanların özelliklerini bir arada bulunduran bir hayvandır.
- Çocukları kukla gösterisinin yapılacağı sahnenin önünde toplayıp gösterinin devam edebilmesi için sessizce yerlerinde oturmaları gerektiğini söyleyin. Sadece kukla karakterleri soru sorduğunda konuşabileceklerdir.
- Kukla gösterisi başladığında katılımcıları odaklı tutmak için ara sıra sorular yöneltin.
- Kukla gösterisi sırasında gösteri metninin hazırlanmış akışından faydalanın.
- Aşağıdaki soruları sorarak etkinlik hakkında bilgi alın.
 - Öyküde neler oldu? Diğer hayvanlar neden Zabderfilioyla konuşmak istemediler?
 - En sonunda Zaberfilioyla yakın dostluk kurmaları nasıl mümkün olmuş olabilir? Perde kapalıyken neler yaşanmış olabilir?
 - Gerçek yaşamda hayvanların Zabderfilio'ya davrandığı gibi durumlar olabiliyor mu?
 - Hepimiz aynı olsak da farklılıklarımız var mı? Hangi bakımlardan hepimiz aynıyız? Ya bizi ne birbirimizden farklı yapıyor? Çocukların Zabderfilio gibi hissetmemesi için ne yapılmadı?

Yaş: 5+ yaş

Hedef: Eşitlik, çeşitlilik, şiddet ve çatışma yönetimi üzerine tartışmak

Süre: 35 dakika

Malzemeler: Kukla gösterisi yapılacak bir sahne veya bir düzenleme, Farklı hayvan kuklaları, bir avcı kuklası, bir sunucu kuklası, Zabderfilio kuklası, Ekte yer alan gösteri metni

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Gerçek bir kukla sahnesi yapmak zorlarsa ortaya bir örtü gerip arkasına geçebilirsiniz.
- Daha geniş gruplarla çalışırken, gruplu kuklalar arasındaki soru cevap bölümünde yardımcı bir başka kolaylaştırıcı daha olması işinizi kolaylaştıracaktır.
- Her durumda tuhaf görünmesi dışında Zabderfilio'yu istediğiniz yaratıcılıkta tasarlayabilirsiniz Daha 12 yaş üstü çocuk grupları ile etkinliği uygularken hikayeyi değiştirebilir, çocukların gündemlerinde olan çeşitli farklılıkları önplana çıkarabilirsiniz.
- Etkinliği bir kere gerçekleştirdikten sonra çocukların kendi zabderfiliolarını yapmaları ve kendi hikayelerini yazmaları yoluyla yeni gösteriler hazırlanmasını ve böylece etkinliği başka temalarla tekrar gerçekleştirmeyi sağlayabilirsiniz.
- Çocuklara, gruplarına yeni bir çocuk katıldığında durumun nasıl olabileceğini sorun. Bu tartışma kendi aralarında geçerli olacak 'davranış kuralları' geliştirmelerinde çocuklara yardımcı olabilir.

Kaynak: Bu etkinlik, [Pusulacık: Çocuklar için İnsan Hakları Eğitimi Kılavuzu'ndan](#) uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 27: ZABDERFİLO

EK 1

Gösteri Metni:

Sunuş: (öyküde yer almayan bir 'sunucu kukla' tarafından yapılır)

Sunucu Kukla: Herkese merhabaa!, hoşgeldiniz. Görüyorum ki herkes bugünkü özel gösterimizi izlemeye ve dinlemeye hazır. Bugünkü gizemli konumuza ilişkin olarak size kimi ipuçları verebilirim. Olay hayvanlar aleminde geçiyor. Aynı bizim kendi dünyamızda olduğu gibi o dünyada da ne her şey çok güzel ne de çok kötü, ne her şey normal ne de tuhaf. Ama sürprizler her zaman olabilir! İşte bu öykü de bu sürprizlerden biriyle ilişkili.

Öykü, Zabderfilio adında, son derece özel bir hayvana ait. Dikkatle izleyin ve dinleyin. Lütfen yerinizde kalın, yoksa hayvanlar kaçıp gider ve biz de öykünün sonunda ne olduğunu hiç öğrenemeyiz. Tekrar görüşmek üzere.

Özet: Zabderfilio diğer hayvanlarla tek tek tanışır. Tanıştığı hayvanların hepsi Zabderfilio'yu çok tuhaf bulur. Zabderfilio arkadaş aramaktadır, ama kimse onunla arkadaş olmak istememektedir... Çünkü çok tuhaf bir görünüşü vardır! İşte, aşağıda bunun örneklerinden biri yer alıyor:

ÖYKÜ

Zürafa: (Sahneye gelip çocuklarla konuşmaya başlar) Herkese merhaba, kim olduğumu biliyor musunuz? (İzleyicilerden yanıt alınır.)

Zürafa: Nereden biliyorsunuz, üzerimde adım mı yazıyor? (İzleyicilerin zürafanın fiziksel görünümüyle ilgili cevaplar vermesini bekleyin)

Zürafa: Evet, doğru. Benim boynum dünyadaki tüm hayvanların boynundan daha uzun. Bu sayede çok uzakları görebilirim ve fazla çaba harcamadan en yüksek ağaçlardan beslenebilirim.

(Zabderfilio sahneye çıkar)

Zabderfilio: (Çok dostça ve istekli bir sesle) Merhabalar!

Zürafa: Aaaay... böyle sessizce yanıma gelip ödümü patlattın. Ama bir dakika, sen de kimsin?

ETKİNLİK 27: ZABDERFİLO

EK 1 - devam

Zabderfilio: Zabderfilio'yum.

Zürafa: Zabberbadderdiloooo- ne dedin sen?

Zabderfilio: Benim adım Zabderfilio. Arkadaş arıyorum. Arkadaşım olur musun?

Zürafa: Hımm, şey... Bilmem ki? Bana tuhaf geldin. Fare desem değilsin, aslan, kanguru desem değilsin, ama her birine de biraz benziyorsun. Benim bütün arkadaşlarım ya öyledir ya da böyle, ikisinin karışımı değildir. Kusura bakma, ama gidip arkadaşlarımla buluşmam gerekiyor. Hi hi hi! Sahiden çok tuhaf görünüyorsun.

Zabderfilio: (İncinmiş bir ses tonuyla) Ama, ama dursana biraz...

(Zürafa çoktan ortadan kaybolmuştur ve şimdi Zabderfilio izleyicilere hitap etmektedir)

Zabderfilio: İşte bu beni üzüyor. Zürafa neden arkadaşım olmak istemedi ki? Bari ben de ormanda biraz daha dolaşayım ve oynayacak başka hayvanlar arayayım.

Benzer durumlar Zabderfilio aslan, kirpi ve fille karşılaştığında da olur. Bu kuklalar da Zabderfilioyu tuhaf bulur. Ardından perde kapanır. Kısa süren bir müzik çalar ve perde tekrar açılır.

Yeniden açılan perdede tüm hayvanlar Zabderfilio ile arkadaş olmak ister ve Zabderfilio de bunu memnuniyetle kabul eder. Hayvanların hepsi izleyicilere elveda derken sunucu kukla sonucu anlatmak üzere sahneye çıkar.)

Sunucu Kukla: Sevgili seyircilerimiz, işte Zabderfilio'nun öyküsü böyleydi. Beğendiniz mi? Kuşkusuz komik görünüşlü bir yaratıktı. Ancak perde kapanıp açıldığında Zabderfilio'nun pek çok arkadaşı olduğunu gördük. Zabderfilio hikayesini sizlerle paylaştığı için çok mutlu oldu ve sizlere hikayesini dinlediğiniz için teşekkürlerini iletmemi istedi.

Kaynak: *Bu etkinlik, [Pusulacık: Çocuklar için İnsan Hakları Eğitimi Kılavuzu'ndan](#) uyarlanmıştır.*

ETKİNLİK 28: NEREDE DURUYORSUN?

akademik gelişim, sosyal duygusal öğrenme, çocuk hakları

YÖNERGE

- Etkinlik öncesinde yönerge sonunda yer alan cümleleri büyük poster kağıtlara yazarak hazırlayın.
- Çocuklara önemli konularda görüşlerini duymak istediğinizi ve bunun için bir çalışma yapılacağını söyleyin. Siz bir cümle söyleyeceksiniz ve çocuklar bu görüşe katılıp katılmadıklarını odada üzerinde katılıyorum/katılmıyorum yazan posterlerin bulunduğu yerlerde konumlanarak gösterecekler.
- Etkinlikteki amacın, kendi görüşlerini ifade ederek ve diğer katılımcıları dinleyerek, görüşlerini ve konumlarını değiştirmeleri için diğer çocukların düşünmesini sağlamak olduğunu söyleyin.
- Etkinlikte herkesin uyması beklenen birkaç kural olduğunu söyleyin ve aşağıdakileri sıralayın.
 - Herkes bir konum almadan önce kimse konuşmaz.
 - Görüşe ne kadar güçlü biçimde katılıyorsanız veya katılmıyorsanız ortadaki çizgiden o kadar uzakta konum almanız gerekir.
 - Çizginin ortasında kimse duramaz, ancak bir soru konusunda kafanız karışık veya karar veremez durumdaysanız çizginin bir ya da öbür tarafında ona yakın durursunuz.

Yaş: 8+ yaş

Hedef: Tartışma, dinleme ve eleştirel düşünme becerilerini değiştirerek çocuk katılımı üzerine düşünmeyi destekleme

Süre: 30-40 dakika

Malzemeler: Flipchartlar (büyük boy kağıtlar) ve kalemler, kağıt ve tahta kalemleri, cümleler

- Katılımcılara ilk cümleyi gösterin ve yüksek sesle okuyun. Sonra bu konuda görüş belirlemelerini ve ona göre konum almalarını söyleyin. Herkes konum aldıktan sonra katılımcılara neden farklı yerlerde durduklarını sorun. Görüşlerini tartışınlar. Mümkün olduğunca çok sayıda katılımcının görüş belirtmesine çalışın.
- Tartışma için yeterli zaman bıraktıktan sonra konumunu değiştirmek isteyen katılımcıya bunun için çağrıda bulunun. Eğer bunu birkaç katılımcı yaparsa hangi söylenenin fikirlerini değiştirdiğini sorun. Bu işlemi bütün cümleler için tekrarlayın.
- Zamana bağlı olarak cümleleri bitirdiğinizde aşağıdaki soruları sorarak etkinlik hakkında bilgi alın.
 - Kimi cümlelerde yerinizi belirlemek zor oldu mu? Hangilerinde? Üzerinde halen net olmadığınız görüşler var mı?
 - Bazı konuları daha detaylı tartışmak ister miydiniz? Bu etkinlikten neler öğrendiniz?
 - Bu sorular arasında herhangi bir bağlantı var mı? Sizce katılım hakkı neden önemli?
 - İçinde bulunduğunuz toplulukta ya da yaşamınızdaki başka bir durumda kararlara katılmak mümkün olabiliyor mu? Başka hangi alanlarda katılım mümkün olabilir.

Kolaylaştırıcıya notlar:

- En az konuşanlar dahil bütün katılımcıların kendi görüşlerini ifade etmelerini sağlayın. Daha sessiz katılımcıları fikirlerini söylemeye özellikle özendirabilirsiniz.
- Her cümleye ilişkin tartışma süresi sınırlanmalıdır ki etkinlik gereğinden uzun sürmesin.
- Eğer tartışma çok uzun sürerse ve katılımcılar odaklanma sorunu yaşarsa bir cümleye yönelik tartışma bittiğinde küçük canlandırıcılarla etkinliği dinamik kılın. Sonrasında başka bir cümle ile çalışmaya geri dönün. Ya da zamana bağlı olarak planladığınız cümlelerden bazılarını uygulamayabilirsiniz.

Kaynak: Bu etkinlik, *Pusulacık: Çocuklar için İnsan Hakları Eğitimi Kılavuzu'ndan* uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 28: NEREDE DURUYORSUN? EK

Cümleler:

- Tüm çocuklar, en küçük yaşlardakiler bile kendilerini etkileyen konularda görüş belirtme hakkına sahiptir.
- Çocukların ailedeki kararlara katılma hakkı yoktur. Çocuklar için neyin en iyisi olacağına ana baba karar verir.
- Çocukların okulla ilgili konularda görüş belirtmeleri tehlikeli olabilir.
- Karar süreçlerine ancak konuşkan ve daha büyük çocuklar katılabilir.
- Bütün çocukların katılım hakları aynı değildir. Yoksul çocuklar diğerleri kadar katılamaz.
- Okulda katılım, sınıfta çok konuşmak demektir.

ETKİNLİK 29: PORTAKAL OYUNU

grup dinamiği, sosyal duygusal öğrenme, çocuk hakları

YÖNERGE

- Çocuklara "Portakal Oyunu" oynayacaklarını söyleyin.
- Çocukları iki gruba ayırın. Bunlardan A grubuna dışarı çıkıp sizi beklemesini söyleyin. Grup A dışarı çıktığında, Grup B'ye, portakal suyu yapmak için portakalı elde etmeleri gerektiğini söyleyin.
- Dışarı çıkıp Grup A'ya portakal kabuğundan portakallı kek yapmak için portakal elde etmeleri gerektiğini söyleyin.
- İki grubu içeride bir araya getirin ve birbirlerine bakacak şekilde sıraya dizilmelerini söyleyin.

Yaş: 8+ yaş

Hedef: Çatışmalı durumlarda iletişim gereksinimini tartışma ve bu durumları çözecek stratejiler üzerinde düşünme

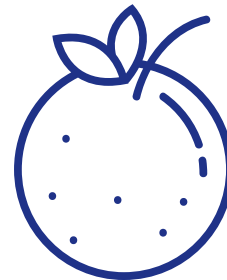

Süre: 30 dakika

Malzemeler: Bir portakal

- Grupların istediklerini elde etmek için üç dakikalıkları vardır. İstediklerini elde etmek için şiddet kullanamayacaklarını söyleyin. Sonra portakalı iki grubun arasına koyun ve "başla" işareti verin. Siz karışmayın ve sadece süreyi tutun.
- Genellikle portakalı çocuklardan biri elde eder ve grubu portakalın sahibi olur. Grupların bu meseleyi nasıl halledecekleri ise sürprizli sonuçlar verebilir. Kimi durumlarda gruplar pazarlığa oturup portakalı ikiye bölmeyi düşünür. Ama hiç pazarlığa yanaşmadıkları da olur. Zaman zaman da gruplar iletişimlerini geliştirirler ve her grubun aslında portakalın ayrı yerlerini istediği ortaya çıkar. Gruplardan biri kabuğunu soyar ve herkes istediğini alır.

- Üç dakika sonra zamanın dolduğunu söyleyip etkinliği durdurun.
- Aşağıdaki soruları sorarak etkinlik hakkında bilgi alın.
 - Grubunuzun hedefi neydi? Ortaya çıkan sonucu elde etmek için neler yaptınız?
 - İnsanlar birbirleriyle çatışmaya düştüklerinde hep birbirleriyle iletişime mi geçerler? İletişime geçmek neden önemlidir?
 - Benzer bir durumla hiç karşılaştınız mı? Sonuç ne oldu?
 - Bir çatışma durumunda hangi haklar göz ardı edilebilir?

Kolaylaştırıcıya notlar:

- 3 dakika geçtikten sonra, birlikte sorgulama ve değerlendirme sırasında dikkatleri dağıtmaması için portakalı veya ondan geriye kalanı ortadan kaldırın.
- Etkinlik sırasında çocuklar oyuna kendilerini çok kaptırarak birbirlerine fiziksel temasta bulunabilir, portakalı elde etmek için arbede çıkabilir. Böyle bir durumda etkinliği hemen durdurun ve eğer varsa etkinlik için uyulması gereken, birlikte belirlediğiniz topluluk kurallarına tekrar dönün. Eğer böyle kurallarınız yoksa etkinlik sırasında birbirine istenmeyen fiziksel temasta bulunmanın etkinliğin amacı olmadığını ve bedensel hakların herkes için önemli olduğunu tartışın.
- Büyük gruplarla çalışıyorsanız iki yerine dört grup oluşturun ve iki portakalla aynı anda iki "Portakal oyunu" başlatın. İki grup A, iki grup da B olsun ve bütün gruplara yukarıdakilerle aynı şeyleri söyleyin. Gruplar yine birbirinin karşısına geçsin. Grupların arasına birer portakal konulsun Etkinliği aynı anda başlatıp aynı anda bitirin. "Süreçlerin" her birinin seyrindeki ve sonucundaki özelliklerin tartışılması ilginç olabilir.
- Grup içindeki çatışmaların nasıl çözüme bağlanabileceği konusunda fikirler geliştirin. Fikirleri bir şema olarak hazırlayın ve etkinlik alanının bir yerine asın.

Kaynak: Bu etkinlik, *Pusulacık: Çocuklar için İnsan Hakları Eğitimi Kılavuzu'ndan* uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 30: SEVGİLİ GÜNLÜK

akademik gelişim, sosyal duygusal öğrenme, çocuk hakları

YÖNERGE

- Katılımcılara aşağıdaki bilgiyi vererek öykülerin ön hikayesini anlamalarını sağlayın.

Aynı yaşta üç çocuk bir kampa katıldılar ve orada ilk kez tanıştılar. Bir gün kamptaki öğretmenler 'Büyük Macera Günü' düzenledi. Gece, üç çocuk da o günle ilgili düşündüklerini, gözlemlerini günlüklerine yazdılar. Şimdi de tuttukları günlüklerine yazdıkları anılarını okumamıza izin verdiler.

- Çocukları üç gruba ayırın ve her bir gruba okuması için bu öykülerden birini verin. Grupların birbirini duymayacak şekilde konumlanmasını sağlayın.

- Her grubun öyküsünü kendi içlerinde okuduktan sonra akıllarına gelen ilk şeyi birbiriyle paylaşacağını söyleyin.
- Öyküleri okuduktan ve üzerine konuştuktan sonra çocukları bir araya toplayın ve kamptakilerin bir gün içinde yaşadıklarını gruptan bir kişinin özetlemesini isteyin. Öykülerin her biri tamamlandığında durun ve kendi karakterlerinin ne yapmış, ne düşünmüş ve ne hissetmiş olduğunu büyük grupta çocuklara sorun. Bu noktadayken, çocukların kampçılarının farklı tepki ve duygularının nedenlerine girmelerinden kaçının.

Yaş: 8+ yaş

Hedef: İletişim ve gözlem becerileri ile yargılayıcı tutumların farkına varma ve empati geliştirme

Süre: 60 dakika

Malzemeler: Ekteki üç öykünün birer kopyası

- Gruptakilere öyküsünü okudukları çocuğu hayal etmelerini söyleyin. Aşağıdaki sorularla üç çocuğun aynı olaylara ilişkin nasıl olup da bu kadar farklı deneyimler yaşamış olabileceklerini tartışın.
 - Bu çocuklar birbirlerini hangi konularda yanlış anladılar? Neden?
 - Başkaları hakkında yanlış yargılarda bulunduğumuzda ne olur? Bundan kaçınmak için neler yapabiliriz?
 - Aşağıdaki soruları sorarak etkinlik hakkında bilgi alın.
 - Bu üç öykü hakkında ne düşünüyorsunuz? Öykülerdeki 3 karakterle kendinizi benzettiğiniz yerler var mı? Neden?
 - Kamptaki çocuklar hangi haklarını kullanabiliyor, hangilerini kullanamıyor? Kullanamadıkları haklar hayatlarını nasıl etkiliyor?
 - Bunun gibi hak ihllallerini önlemek için neler yapılabilir?

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Özellikle engelli çocuklarla çalışma yaparken, çocukların kendileriyle ve çevrelerindeki başkalarıyla ilgili tutumlarına duyarlı olun. Çocukların, engelli arkadaşlarının dezavantajlı durumlarını tartışmalarına izin verin; ancak bunu, çocukların yaşamlarında istedikleri fırsatlara sahip olmaları ve haklarına saygı gösterilmesi gerektiğine ilişkin vurgularla dengeleyin.
- Kimi çocuklar kendilerini öykülerde geçen çocuklarla özdeşleştirebilecekleri için, bilgi alma bölümünde titiz olmak gerekir. Bu öykülerin kimi çocuklarda tetikleyebileceği kalıplaşmış yargılara dikkat edin. (Örneğin durumları iyi olan çocuklar için “Bunların hiç sorunu yok”, “Bunlar züppe” türü, dezavantajlı çocuklar için ise “Onları destekleyecek aileleri yok ki” veya “Hepsi tembel” türü yargılar). Bu öykülerin öneminin, başkalarının yanlış varsayımlara dayanarak hemen sonuçlara sıçraması yerine nasıl davrandıklarını çocukların kavramalarına imkân tanınması olduğunu vurgulayın.
- Tartışmalar sırasında, belirli bir karakterin ne yaptığı ile ne düşündüğü ve hissettiği arasında net bir ayırım yapın ve bu ayırımı çocuklara belirtin.

Kaynak: Bu etkinlik, *Pusulacık: Çocuklar için İnsan Hakları Eğitimi Kılavuzu'ndan* uyarlanmıştır.

ETKİNLİK 30: SEVGİLİ GÜNLÜK

EK - Öykü 1

X, el feneri ışığında yatak örtüsünün altında yazıyor.

Sevgili Günlük,

Ne güzel gündü ama! Bir sürü heyecan verici şey yaptık. Sanırım yaşamımın en güzel günlerinden biri bu gün olabilir. Yaptığımız bazı şeyler tehlikeli olabilirdi ama ben hiç korkmadım. Hoşlanacaklarını umduğum kimi şeylerden hiç hoşlanmayan arkadaşlarımdan farklıydım. W ve Q' ise bugün çok tuhaflardı. Ama en iyisi herşeyi baştan anlatayım.

Sabah kalktığımızda liderimiz bizi gruplara ayırdı. Benim grubumda W ile Q vardı. İkisini de severim. Dün de birlikteydik ve birbirimize fıkralar anlatıp gülmüş, hoş vakit geçirmiştik. Lider bize her biri gizli şifreli üç mesaj verdi. Bunları çözecektik. Çözümü ilk bulan ben oldum. Bir süre sonra Q de çözdü. Ama W çok yavaştı. Kendisine yardıma ihtiyacı olup olmadığını sorduğumda bu oyunu sevmediğini, gizli şifre çözenin kendisine çok sıkıcı geldiğini söyledi. Sonra fark ettim ki elindeki kâğıdı ters tutuyor. Güldüm ve böyle bakarak hiçbir şeyi çözemeyeceğini söyledim. Bana öfkeyle baktı ve kâğıdı buruşturup attı. "Böyle şeyler okumak değil oyun oynamak istiyorum" dedi. Bence pek akıllı biri değil. Okumayı bildiğinden de emin değilim; eğer bilmiyorsa tuhaf, çünkü benim yaşamdaki herkes okuma yazma biliyor!

Sonuçta 3 mesajın anlamlarını çözebildik. Sonra nehir kenarına giderek bir başka takımla futbol maçı yaptık. Çok eğleneliydi. Maçı kazanmak üzereyken W bir hata yaptı ve kaybettik. Zaten oyun boyunca top ne zaman kendisine gelse eliyle dokunuyor, diğer takımdakilere tekme atıyor, pek çok hata yapıyordu. Sanki daha önce hiç futbol oynamamış gibiydi. Bu da tuhaf. Oysa biz her okul bitiminde maç yaparız. Bir dahaki sefere W ile aynı takımda oynamayacağım.

ETKİNLİK 30: SEVGİLİ GÜNLÜK

EK - Öykü 1 devam

Öğle yemeğinden sonra nehri geçmek için kendimize bir sal yapmamız gerekiyordu. Gerçekten heyecanlıyım. Çünkü ağaç parçaları bulup bunları ipler ve cins cins düğümlerle birbirine bitştirecektik. W ile ben kalın ve sağlam ağaç parçası ararken Q tutup incelerini getiriyordu. Ona erkek olduğundan en az bizler kadar sıkı çalışması gerektiğini söyledim. Bize başının döndüğünü ve sırtının ağrıdığını söyledi. Bana kalırsa çalışmamak için mazeret uyduruyordu. İşimizi bitirdiğimizde, yaptığımız salın en iyisi olduğu görüldü. Sonra salımı kullanmaya geldi sıra. Lider 3'e kadar sayınca, biz de salın üzerine atlayıp nehirde karşıya geçecektik. Önce ben hamle yaptım, ama suya düştüm. Neyse ki liderimiz bana yardım etti ve sonrasında hepimiz gülmeye başladık. Arkadaşlarıma suyun ne kadar soğuk olduğunu anlatırken Q oyuna devam etmek istemediğini söyledi. Sanırım suyun soğukluğu onu ürkütmüştü. Q'nün bu kadar korkak biri olduğunu bilmiyordum. Önce ağaç toplama işi, sonra da sal! Ona daha cesur olması gerektiğini söylediğimde ağlayarak uzaklaştı. Ben de artık onunla aynı grupta olmak istemiyorum. Gerçekten de, grup liderine gidip beni bir başka gruba koymasını söyleyeceğim. Çünkü W aptal, Q da korkak. Bu olaylardan sonra W ve Q ile bir daha hiç konuşmadım...

Sana iyi uykular sevgili günlüğüm. Yarın sana yeni haberler getiririm.

Sevgiler,

X

ETKİNLİK 30: SEVGİLİ GÜNLÜK

EK - Öykü 2

Aşağıdaki günlük, liderlerden birinin yardımıyla W tarafından yazıldı:

Merhaba günlük,

Benim adım W ve sen benim ilk günlüğümün. Umarım uzun süre benimle kalırsın. Grubumuzun liderinden bu sayfayı benim için yazmasını istedim. Bana, büyüdüğümde kampta neler olduğunu buradan okuyabileceğimi söyledi. Doğrusu bu fikir hoşuma gitti. Diğer çocuklardan uzaktayız, çünkü onların bu işte bana grup liderinin yardımcı olduğunu bilmelerini istemiyorum.

Bugün etkinliklerle dolu bir gündü. Sabah X ve Q ile aynı grupta olmak zorundaydım. Q'yü, X'ten daha çok seviyorum. X her şeyi en iyi kendisinin bildiğini sanıyor! Her şey, çözmemiz gereken şifrelerle verilen mesajlarla başladı. Böyle şeyleri sevmiyorum, çünkü henüz iyi okuyamıyorum. X ise hep acele ediyor, bağırp çağırıyor. Keşke iyi okuyabilseydim. O zaman dünyada ne kadar kitap varsa hepsini okurdum. Ne var ki, babam evden ayrıldığından beri annem dışarıda çalışıyor ve ben de evde küçük kardeşlerime bakıyorum. Aslında okula gitmek istiyorum, ancak annem sürekli yiyecek bir şeylerimizin olmasının kitap okuyabilmekten daha önemli olduğunu söylüyor.

X ve Q'nün benim okuma bilmediğimi öğrenmelerini istemiyordum. Bu nedenle sanki şifreyi çözmeye çalışıyormuşum gibi yaptım. Ama sonra X bana güldü. Ben de hem üzüldüm hem de kızdım. Futbol oynarken de buna benzer şeyler oldu. Takımımızın kazanmasını gerçekten istiyordum, ama her yaptığım yanlış oldu. Bu oyunu benim dışımda herkes biliyor. Okuldan döndüklerinde çocukları hep futbol oynarken görüyorum. Ama annem bana "oynamaya zamanın varsa çalışmaya da vardır" diyor. Bu yüzden top oynamasını bir türlü öğrenemedim. Öğle yemeğinden sonra nehri geçmek için sal yapmaya gittik. İşte, burada X'ten de Q'den de iyi olduğumu sanıyorum. Dayanıklı bir sal için nasıl ağaç gerektiğini ve nasıl düğüm atılacağını biliyorum. Ama Q o kadar tuhaf davrandı ki. Margaret ona suyun çok soğuk olduğunu söylediğinde korkusundan neredeyse saklanacaktı.

Umarım yarın gene aynı grupta oluruz. Onlara benim de çok şey yapabileceğimi göstermek istiyorum! Ayrıca kamptaki liderleri de çok sevdim.

Yarına kadar hoşça kal.

W

ETKİNLİK 30: SEVGİLİ GÜNLÜK

EK - Öykü 3

Q'nün birkaç yıldır tuttuğu büyükçe bir hatıra defteri var. 'Büyük Serüven Günü' için yazdıkları şöyle:

Sevgili günlüğüm,

Ne kadar üzgün ve düş kırıklığı içinde olduğumu anlatmak için sana bir kez daha yazıyorum. Sabah, hoşuma giden kimi etkinlikler yaptık. Evde de hep böyle şeylerle uğraştığımdan gizli şifrenin çözülmesi bana kolay geldi. Futbolda ise her zamanki gibi kalede durdum.

Ancak, öğleden sonra berbattı. Koca koca ağaç parçalarıyla sal yapıp buz gibi suyu geçecektik. Hiç sevmediğim bir iş. Çünkü hassas bir bedenim var ve bu etkinlik sonunda eminim hastalanırım. Hastalanmak hiç istemiyorum. Babam bana yeni bir işe girdiğinde beni hastaneye götüreceğini ve orada sorunlarımın çözüleceğini söylüyor. O zaman istediğimi yapabilecek, yatakta yatmaktan kurtulacaktım. Keşke babam yarın yeni bir iş bulsa. O zaman hızla iyileşebileceğim! Bunu kamptaki diğer çocuklara söylemek istemiyorum, çünkü söylersem evde hiç paramızın olmadığı ortaya çıkar ve bu yüzden benimle alay ederler.

Sevgili Günlük, ne zaman yeniden sağlıklı olabileceğim? Ben de diğer çocuklar gibi olmak istiyorum. Oynamak, koşmak, atlamak istiyorum. Umarım en kısa zamanda olur, ama hiç olmayacağından korkmuyorum da değilim.

İyi uykular sevgili günlüğüm. Yarın da anlatırım. Sırlarımı bir tek sen biliyorsun.

Q

ETKİNLİK 31: HEDEF TAHTALARI

sosyal duygusal öğrenme, değerlendirme

YÖNERGE

- Etkinlik öncesinde değerlendirilmesi istenilen tüm etkinlikler için kartonlara hedef tahtaları çizin.
- Çocuklara bireysel olarak hedef tahtası üzerinde etkinlikleri nasıl notlamak istiyorlarsa o notun olduğu daireye x işaretleri koyacaklarını söyleyin.
- Hedef tahtasının ortasına doğru konan çarpılar kişinin o etkinlikten memnun kaldığını, dışarılara doğru konanlar çok fazla memnun kalmadığını/tatmin olmadığını gösterir.
- Bu uygulama sırasında anonim bir şekilde değerlendirme yapılabilmesi için çocukların yanında ayrılın. Eğer çocukların yanındaki tek yetişkin sizseniz gözlerinizi kapayabilirsiniz..

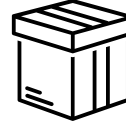
Yaş: 8 + yaş

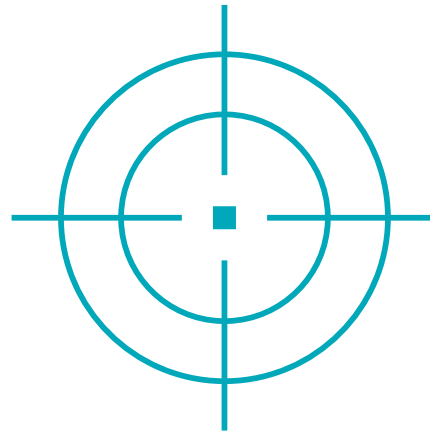
Hedef: Değerlendirme, katılımcıların memnuniyet düzeylerini öğrenme

Süre: 20-30 dakika

Malzemeler: Karton, kalem, boya kalemi, raptiye, yapıştırıcı

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Bu değerlendirme etkinliğinde amaç anonim olarak katılımcıların görüşlerini almaktır. Bununla birlikte eğer sözlü olarak da görüşlerini ifade etmek isteyenler olursa hedef tahtasını ortadan kaldırdıktan sonra gönüllü olanlara söz verebilirsiniz. Sözlü değerlendirme veren katılımcıların hedef tahtasında verdiği oyu belirtmeden değerlendirme yapmasını hatırlatmayı unutmayın.
- Etkinlikteki hedef tahtalarının önünde yığılma olmaması için hedef tahtalarından birkaç kopya hazırlayarak odanın farklı yerlerine asabilirsiniz.
- Eğer malzeme olarak karton birden fazla hedef tahtası yapmaya yeterli değilse üzerine değerlendirme alınması istenen konuları kartonun sağ tarafına başlık olarak yazarak sola kadar 1'den 10'a kadar sıralanan kareler çizebilirsiniz. Çocukların bu karelerin içerisine nokta koymasını isteyebilirsiniz.
- Değerlendirme etkinliğine başlamadan önce o gün/atölye boyunca yapılan tüm çalışmaların - mümkünse çocukların eklemeleri ile - kısaca hatırlanması değerlendirme etkinliğinin verimliliğini arttırır.

ETKİNLİK 32: HAVA DURUMU

sosyal duygusal öğrenme, değerlendirme

YÖNERGE

- Hava durumu daha çok güne başlarken kullanmaya uygun bir etkinliktir. Ancak günün sonunda da kısa bir zaman kalmışsa sözlü değerlendirme almak için de kullanabilirsiniz.
- Herkesin birlikte geçirdikleri etkinlikteki ruh hallerini bir hava durumu kullanarak anlatacaklarını söyleyin.
- Yönerge verilirken gün boyunca hava durumunun her zaman sabit bir şekilde kalmadığını, değişiklikler olabileceğini hatırlatın. Örneğin parçalı bulutlu başlayan bir gün yağmurlu; sisli başlayan bir gün rüzgarlı bitebilir.

Yaş: 8+ yaş

Hedef: Katılımcıların ruh halini öğrenmek

Süre: 5-10 dakika

Malzemeler: Yok

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Bu değerlendirme etkinliğini herhangi bir kısa oturum esnasında da katılımcıların durumlarını öğrenmek için hızlıca uygulayabilirsiniz.
- Etkinliğin işe yaraması için çocuklardan gelen değerlendirmeleri düzeltmemenin ve çocuklar görüşlerini açıklarken yönlendirici olmamanın gerekliliğini hatırlayın.
- Değerlendirme sırasında çocuklardan benzer hava durumları örnekleri gelir ya da hava durumları çeşitlenmezse etkinlik durdurup farklı hava durumlarına dair küçük bir beyin fırtınası yaparak çıkanları listeleyebilirsiniz. (Örn: sisli, bulutlu, gökkuşağı çıkmış, güneşli, parçalı bulutlu, karlı, yağmurlu, rüzgarlı, hafif esiyor, güneş var ama çok sıcak değil gibi.) Beyin fırtınası bittiğinde çocuklar duygu durumunu çıkanlara bakarak seçebilir.

- Seçilecek olan hava durumunun çocuğun şu anki ruh haline işaret etmesi gerektiğini özellikle vurgulayın. “Hangi hava durumunu seçersiniz?” gibi genel bir soru yerine “Bugün yaşadıklarını, deneyimlediklerini gözden geçirdiğinde duygularını hangi hava durumu karşılar?” gibi bir soruyla duyguların üzerine düşünmeye yönlendirme de yapabilirsiniz.
- Değerlendirme etkinliğine başlamadan önce o gün/atölye boyunca yapılan tüm çalışmaların - mümkünse çocukların eklemeleri ile - kısaca hatırlanması değerlendirme etkinliğinin verimliliğini artırır.

ETKİNLİK 33: OYUN PARKI

sosyal duygusal öğrenme, değerlendirme

YÖNERGE

- Tüm çocuklara Oyun Parkı Görselinden birer kopya dağıtın.
- Ardından çocuklardan bu görselde yer alan ve kendilerine yakın buldukları bir karakteri seçip boyamalarını isteyin. Çocuklar boyamaya başlamadan önce neden o kişiyi seçtiklerini de düşünmelidir. Çocuklara bunun için 5 dakika süre verin.
- Ardından herkes sırayla, görseldeki hangi karakteri ve neden boyadığını katıldığı etkinliğin/günün değerlendirmesi üzerinden anlatsın.

Yaş: 5+ yaş

Hedef: Katılımcıların etkinlikte/gün sonunda kendilerini nasıl hissettiklerini paylaşmaları

Süre: 10-15 dakika

Malzemeler: Ekteki oyun parkı görselinin katılımcı sayısı kadar çıktısı, boya kalemleri

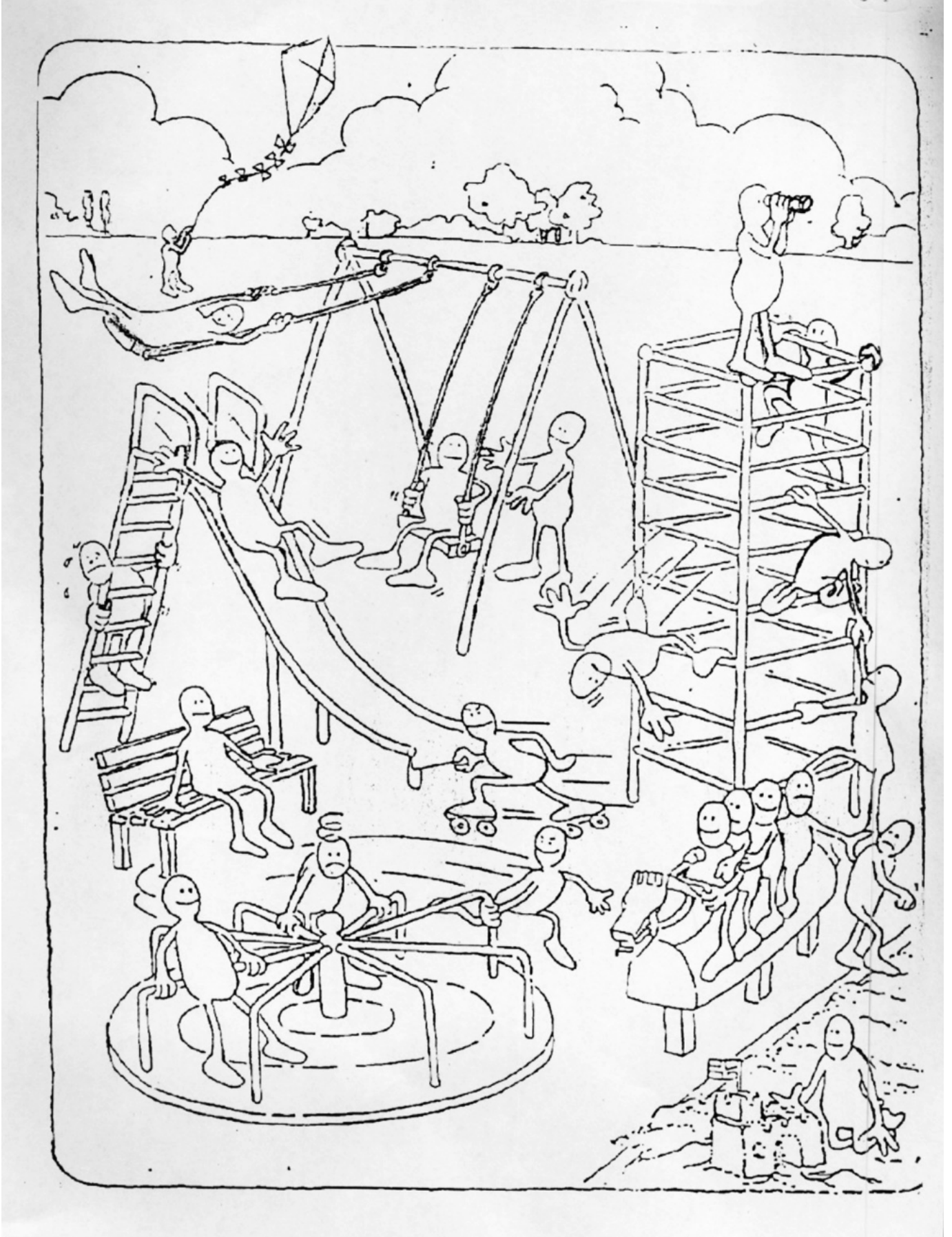

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Bu değerlendirme etkinliğini herhangi bir oturum sonrasında da katılımcıların durumlarını öğrenmek için hızlıca uygulayabilirsiniz.
- Değerlendirme etkinliğine başlamadan önce o gün/atölye boyunca yapılan tüm çalışmaların - mümkünse çocukların eklemeleri ile - kısaca hatırlanması değerlendirme etkinliğinin verimliliğini artırır.
- Çeşitleme için Oyun parkı yerine ekte yer alan değerlendirme ağacı görseli de kullanabilirsiniz.
- Zamanla ilgili kısıt varsa boyama etkinliğini atlayabilir ve çocukların seçtikleri karakteri sadece işaretlemesini isteyebilirsiniz. Çocukların birden fazla karakteri seçmek istedikleri durumlarda konuşma süresini eşit tutmak bakımından "Duygularını en fazla ifade eden" karakteri seçip nedenini açıklamasını isteyebilirsiniz.

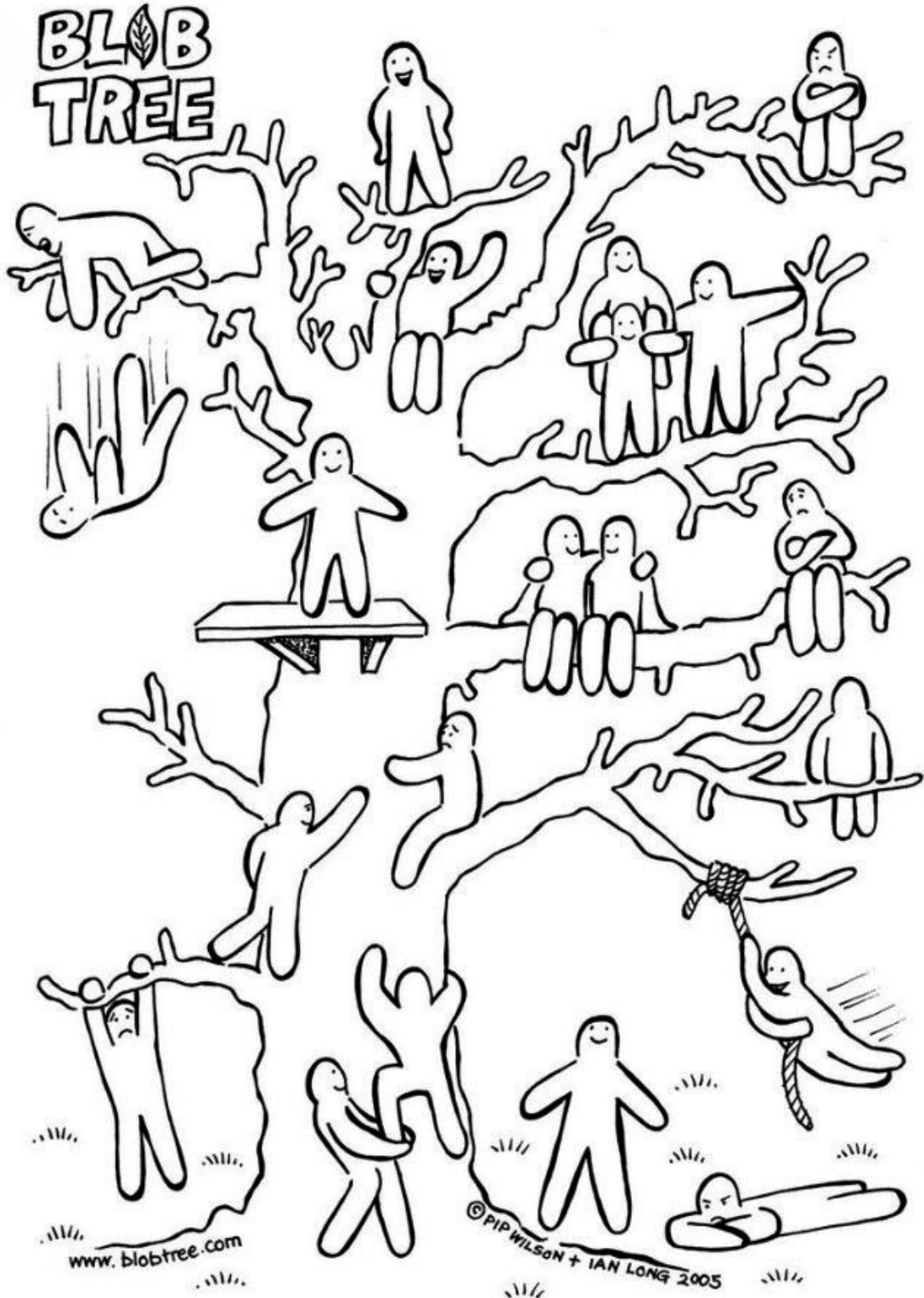
ETKİNLİK 33: OYUN PARKI

EK 1 - OYUN PARKI

ETKİNLİK 33: OYUN PARKI

EK 2 - DEĞERLENDİRME AĞACI

ETKİNLİK 34: ÖĞRENME GALERİSİ

akademik gelişim, sosyal duygusal öğrenme, değerlendirme

YÖNERGE

- Çocukları 2-4 kişilik gruplara ayırın.
- Küçük gruplara o günkü etkinlikten/uygulamadan hangi bilgileri, becerileri edindiklerini, ne tür gelişmelerin akıllarında kaldığını listeleyeceklerini ya da resmedeceklerini söyleyin. Bunun için her gruba 5 dakikalık süre verin.
- Listeleri ya da çizimleri duvara asarak sergilenmeye hazır hale getirin.
- Daha sonra çocuklardan listeleri inceleyerek, kendilerinin de öğrenmiş olduğu ancak kendi listelerine yazmayı unuttukları maddelerin önüne işaret koymalarını isteyin
- Son olarak çocukların eklemek istedikleri noktalar var ise büyük grupta bunları tartışın. Yeni eklemeleri bir başka kağıda yazın.

Kolaylaştırıcıya notlar:

- Başlamadan önce o gün/atölye boyunca yapılan tüm çalışmaların - mümkünse çocukların eklemeleri ile - kısaca hatırlanması etkinliğin verimliliğini arttırır.
- Gruplar oluşturulurken oturum boyunca birbirleriyle az temas etmiş çocukların aynı grupta olmasına ve mümkünse gruplarda cinsiyet dengesini gözetmeye dikkat edin.
- Etkinliğin gerçekleştiği alanda listelerin ya da resimlerin asılabileceği bir alan yoksa her gruba sunum yapmaları için en fazla 2 dakikalık bir süre verin. Tüm gruplar sunumlarını yaptıktan sonra katılımcıların ekleme yapmak istedikleri noktaları büyük grupta tartışın.
- Etkinliğin ardından tamamlanan listeler ve çizimler eğer çocukların paylaşımına dair izni varsa bir sergi şeklinde tasarlanarak akranları ile paylaşım alanı oluşturulabilir.

Yaş: 8+ yaş

Hedef: Katılımcıların, belli bir sürede neler öğrendiklerini değerlendirmeleri

Süre: 15-20 dakika

Malzemeler: Karton, kalem, boya kalemi, raptiye, yapıştırıcı

D. KOLAYLAŞTIRICILAR İÇİN GÜNLÜK

Çocuklarla çalışırken hem çocukların gelişimini izlemek ve kendi öz değerlendirmemizi yapmak için günlük tutmak, not almak etkili bir yol olabilir. Aşağıdaki şablon gün sonunda ya da haftalık gözlem ve değerlendirmelerinizi kolaylaştırmak için önerilmiştir.

BUGÜN / BU HAFTA / BU ETKİNLİKTE

..... fark ettim.

Şunu değiştirdim:

..... çok iyi geçti.

Ben yapabildim, çok mutluyum.

..... için kendimi biraz geliştirmeliyim.

Çocuklarda gibi değişimler gözlemledim.

YARARLANILAN VE ÖNERİLEN KAYNAKLAR

Etkinlikler için Kaynaklar:

[Afet Sonrası Çocuklarla Çalışma Yürütmek: Kolaylaştırıcılara İpuçları](#)

[Az Malzemeye Sıkıntıyla Baş Etme Etkinlikleri](#)

[BİLGİ ÇOÇA Çocuk Güvenliği Politikası](#)

[Çocuklarla Çalışırken Kolaylaştırıcının İşini Kolaylaştırma Kılavuzu](#)

[Çocuklar için ve Çocuklarla Birlikte Yapılan Çalışmalarda Etik İlkeler](#)

[Çocuk Hakları Sözleşmesi Animasyon Filmi \(Türkçe, Kürtçe, Arapça ve İngilizce\)](#)

[Çocuk Hakları Evrensel Bildirgesi Çocuk Dostu Versiyon](#)

[Duygu Posterleri](#)

[Gençler için Çocuklarla Çalışma Kılavuzu](#)

[Mesela Sokağı\(Türkçe – görsel ağırlıklı\)](#)

[Mino'nun Şarkısı](#)

[Pusulacak: Çocuklar için İnsan Hakları Eğitimi Kılavuzu](#)

[Sınıf Çemberi](#)

[Söz Küçüğün Kutu Oyunu Etkinlik Kitapçığı](#)

[Söz Küçüğün Kutu Oyunu \(Arapça – Türkçe\)](#)

[Toplumsal Cinsiyet Eşitliği; Neden Olmasın Oyunu \(Arapça, Türkçe\)](#)

Psikososyal Desteğe Dair Kaynaklar

[Acil Durumlarda Çocuk Dostu Ortamlar Oluşturma Kılavuzu](#)

[Acil Durumlarda Ruh Sağlığı ve Psikososyal Destek Kılavuzu](#)

[Afetlerde Psikososyal Destek Rehberi](#)

[Afet ve Acil Durumlarda Psikososyal Destek Hizmetleri](#)

[Beden Taraması Uygulaması](#)

[Çocuklar için Psikolojik İlk Yardım](#)

[Çocuklarda Yas Anne Baba El Kitabı](#)

[Deprem Bölgesinde PSS Çalışmaları Yürüten Gönüllüleri İçin Alet Çantası](#)

[Deprem Sonrasında Çocuklara Nasıl Yardım Edebilirsiniz?](#)

[Herkes İçin Psikolojik İlk Yardım](#)

[Psikolojik İlk Yardım: Saha Çalışanları İçin Rehber](#)